

WEST-VLAANDEREN WERKT

de Euro en uw bedrijf

ruimtelijke ordening en het bedrijfsleven

integratie van kwaliteit, veiligheid en milieu

de Vlaamse ruimtelijke ordening op nieuwe paden

WES

5.1997 • 39e Jaargang • Tweemaandelijks uitgave • Verschijnt niet in juli en augustus

A black and white photograph of an astronaut in a full space suit floating in space. The astronaut is holding a tool or camera. The background shows the surface of the moon with craters.

EEN VOLMAAKT RUIMTEPAK
VOLSTAAT NIET OM NIEUWE
WERELDEN TE ONTDEKKEN

Er zijn astronauten, wetenschappers, techniekers, coaches nodig om alle functies te sturen, te controleren, en af te stellen.

Winnen doe je niet alleen met techniek, maar vooral met een team.

EEN ALZIEND OOG
VOLSTAAT NIET
OM UW BEDRIJF
TE BEVEILIGEN

U hebt nood aan vakmanschap, kennis en een professioneel team voor de beste beveiliging.

HET TEAM MET
OOG VOOR
BEVEILIGING

de klare kijk op veiligheid

Hoofdzetel

Ind. park Waggelwater
Dirk Martensstraat 10A
8200 Brugge
tel. 050/45.40.10
fax 050/45.40.29

Filiaal

Zonneken 5
9100 Sint-Niklaas
tel. 03/766 11 35
fax 03/776 53 52

Filiaal

Brusselsestwg. 300a
9090 Gent (Melle)
tel. 09/252 34 47
fax 09/252 50 63

A&E
SECURITY

TOT 10 JAAR GARANTIE

Erkend installateur B.V.V.O. NR. A.I. V. 129
Min. Bin. Zak. 20 00 65 16

Westvlaams
Economisch
Studiebureau vzw
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
Telefoon: 050/36.71.36
Telefax: 050/36.31.86
Postrekening: 000-0125243-16
BTW: 408.382.668
e-mail wes@innet.be

Abonnement 1998:
650 fr. (BTW en port
inbegrepen)
Postrekening:
000-0125243-16
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Ontwerp lay-out
Johan Mahieu, Brugge
Drukkerij
Groeninghe, Kortrijk
Foto Kaft
Photo news, Brussel

206
Redactioneel
De Vlaamse Ruimtelijke Ordening op nieuwe paden: een uitdaging

210
Jan Callens
Ruimtelijke ordening en het bedrijfsleven:
nood aan een nieuwe aanpak

213
De Euro en uw bedrijf

217
Gert Hendrickx
Integratie van kwaliteit, veiligheid en milieu ?
Een vraag met veel facetten

222
Tabel: Bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen
naar bedrijfstak, 30 juni 1996

224
Het verloop van de sociaal-economische indicatoren en
de conjunctuur in West-Vlaanderen, toestand november 1997

227
Kort genoteerd

233
Spectrum
BC / Nieuwe trends in overheidssteun / Successierechten / LINK /
PRESTI-3 / Bekaert / VMW / BC Litvinov /
membraan-technologie / ITgration / ecomanagement /
verpakkingsafval / doelstelling 5b

236
Agenda

238
Technologietransfer

246
Voordrachten

Beschermcomité
P. Breyne,
gouverneur,
voorzitter Algemene Vergadering WES
prof. em. dr. O. Vanneste,
eregouverneur,
voorzitter Raad van Beheer WES
De heren G. Defreyne,
J. Durnez, G. Naeyaert,
F. Peuteman,
Mevrouw M.C. Van der
Stichele-De Jaegere,
de heer W. Vens
leden van de
bestendige deputatie

Redactiecomité
A. Calus, P. Claerhout
G. Declercq,
P. Delafontaine,
P. Kerckaert,
P. Meurrens, J. Pattyn,
J. Theys,
P. Van den Avenne,
N. Vanhove

Redactiesecretaris
B. De Proost

Redactiesecretariaat en
publiciteitsvoorwaarden
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Verantwoordelijke uitgever
N. Vanhove,
Krakkestraat 3,
8200 St.-Andries (Brugge)

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid
van de auteur

De Vlaamse Ruimtelijke Ordening op nieuwe paden: een uitdaging

De jongste jaren is de ruimtelijke ordening in Vlaanderen terug in de politieke en maatschappelijke belangstelling gekomen. Diverse belangrijke initiatieven zijn op gang gebracht en hebben de geïnteresseerden in beweging - soms in beroering - gebracht.

Vooreerst is er het 'decreet houdende de ruimtelijke planning' dat op 24 juli 1996 door de Vlaamse regering goedgekeurd werd. Dit decreet maakt het gebruik mogelijk van een nieuw instrument voor de ruimtelijke ordening: het ruimtelijk structuurplan. Een ruimtelijk structuurplan wordt in dit decreet omschreven als een 'beleidsdocument dat het kader aangeeft voor de gewenste ruimtelijke structuur. Het geeft een langetermijnvisie op de ruimtelijke ordening van het betrokken gebied. Het is erop gericht samenhang te brengen in de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van beslissingen die de ruimtelijke ordening aanbelangen'. Er worden ruimtelijke structuurplannen voorzien op drie niveaus: Vlaanderen, de provincies en de gemeenten.

Een tweede belangrijk gegeven houdt verband met het voorgaande - namelijk de vaststelling door de Vlaamse regering op 23 september 1997 van het ruimtelijk structuurplan op het Vlaams niveau - of met andere woorden: het **Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen**. Dit structuurplan bevat, zoals elk ruimtelijk structuurplan, drie delen: een informatief deel (beschrijving van de bestaande ruimtelijke structuur; prognoses), een richtinggevend deel (de beschrijving van de gewenste ruimtelijke structuur) en een bindend deel (de bindende bepalingen). Op 19 november 1997 heeft het Vlaamse parlement, zoals decretaal voorzien, het bindend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bekrachtigd.

Het eerder aangehaalde decreet van 24 juli 1996 stelt dat de overheid niet mag afwijken van de bepalingen van het richtinggevend deel, 'tenzij omwille van onvoorziene ontwikkelingen van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten of omwille van dringende sociale, economische of budgettaire redenen'.

Van de bindende bepalingen kan helemaal niet worden afgeweken door de betrokkenen. Deze betrokkenen verschillen in functie van het niveau van het plan. De bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zijn bindend voor het Vlaamse Gewest, de diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de instellingen die afhangen van het Vlaamse Gewest en de besturen die onder het administratief toezicht staan van het Vlaamse Gewest; zij zijn ook bindend voor de 'vennootschappen die een erkenning hebben van betrokken instellingen die afhangen van het Vlaamse Gewest'. Aan de bindende bepalingen van een provinciaal ruimtelijk structuurplan zijn gebonden: de provincie, de gemeenten in die provincie en de instellingen die ressorteren onder deze provincie en deze gemeenten. Van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan zijn de bindende bepalingen bindend voor de betrokken gemeente en voor de instellingen die eronder ressorteren.

Bij dit alles mag niet vergeten worden dat de provincie West-Vlaanderen reeds in 1991 de opdracht gaf aan het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) om met het uitwerken van een **provinciaal ruimtelijk structuurplan** te starten. Dit gebeurde dus voor er sprake was van het decreet van 24 juli 1996

of van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (de voorbereiding hiervan is gestart in 1992). Het WES maakte ondertussen de voorontwerpen op voor de drie deelgebieden van de provincie : de Kustzone (de arrondissementen Brugge, Oostende en Veurne), de Zone Zuidoost (de arrondissementen Kortrijk, Roeselare en Tielt) en de Zone Zuidwest (de arrondissementen Ieper en Diksmuide). Het is de bedoeling deze voorontwerpen te integreren tot één ontwerp voor de hele provincie en dan de officiële goedkeuringsprocedure (zoals voorzien in het decreet van 24 juli 1996) te starten.

Een vierde element is nog in volle ontwikkeling. Het betreft het 'decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening' dat thans wordt voorbereid. Dit geheel nieuwe decreet zal de huidige wet op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw (wet van 29 maart 1962) vervangen en naar wij hopen ook het (ondertussen aangepast ?) decreet van 24 juli 1996 opnemen.

*

Binnen heel dit vernieuwingsproces van regelgeving en van instrumenten moet men ervoor zorgen dat elke overheid zich bezighoudt met die materies die geëigend zijn om op haar niveau geregeld te worden. Met andere woorden : beslissingen moeten genomen worden op het meest geschikte niveau. Een beslissing op een hoger niveau is te verantwoorden als het belang en/of de reikwijdte ervan het lagere niveau duidelijk overstijgt. Een hoger niveau treedt slechts op voorzover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende door het lager niveau kunnen worden verwezenlijkt'. Dit alles is te vatten onder de term 'subsidiariteit', een principe dat vooropstaat in het denken rond structuurplanning in Vlaanderen en uitdrukkelijk aangehaald wordt in het goedgekeurde Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (zie 'Gewenste Ruimtelijke Structuur, blz. 3).

Hoewel tussen het ontwerp (juli 1996) en de definitieve versie (september 1997) een aantal positieve verschuivingen zijn te noteren, vindt men in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen nog steeds een aantal uitspraken die vragen oproepen.

Is het, binnen de idee van de subsidiariteit, logisch dat bijvoorbeeld de regionaalstedelijke gebieden (voor West-Vlaanderen : het Brugse, het Kortrijkse, het Oostendse en het Roeselaarse) afgebakend zullen worden door het Vlaamse niveau ? Is het logisch dat de regionale bedrijventerreinen in die regionaalstedelijke gebieden eveneens door het Vlaamse niveau zullen afgebakend worden ? Is het de taak van het Vlaamse niveau om 'economische knooppunten' te kiezen, met andere woorden de gemeenten te kiezen waar regionale bedrijventerreinen kunnen gerealiseerd worden ? Naar onze mening zijn dit materies die in een geest van samenwerking met de andere niveaus het best door het provinciale niveau behartigd worden. Dit staat dicht bij de concrete realiteit en is geëigend om regionale (bovengemeentelijke) materies zoals deze te behandelen.

Ook een te sterk normerend en beknottend optreden vanuit het Vlaamse niveau wordt ervaren als een miskennen van het subsidiariteitsbeginsel.

Hierbij denken wij onder meer aan de uitspraak dat de oppervlakte van lokale bedrijventerreinen moet beperkt worden tot 5 ha; dit cijfer is wel niet als een harde norm te gebruiken maar toch als richtinggevende grootheid. Ook de procedure rond de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande

bedrijven buiten bedrijventerreinen (meer bepaald : het zogenaamd sectoraal BPA) voldoet niet. Om vlot te kunnen inspelen op zich aandienende opportuniteiten hebben bedrijven behoefte aan een minder tijdrovende procedure die op provinciaal niveau haar beslag krijgt. Een goede ruimtelijke ordening hoeft hierdoor niet in het gedrang te komen.

Een andere beknottende houding is nog steeds (zij het in mindere mate dan in het ontwerp) herkenbaar in de zogenaamde Vlaamse Ruit (de veelhoek Antwerpen-Leuven-Brussel-Gent) die aangeduid wordt als een 'stedelijk netwerk op internationaal niveau'. Onze bezorgdheid is steeds geweest dat dit gebied geen voorrangsbehandeling mag krijgen ten nadele van andere stedelijke gebieden. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zegt : 'Hoogwaardige activiteiten in andere stedelijke gebieden blijven mogelijk op het niveau van het betrokken stedelijk gebied en rekening houdend met de rol en het belang van het betrokken stedelijk gebied in Vlaanderen'. De formuleringen 'op het niveau van' en 'rol en belang' dwingt ons tot waakzaamheid. Het is niet aanvaardbaar dat dergelijke formuleringen zouden inhouden dat in die 'andere stedelijke gebieden' geen innoverende en verruimende initiatieven zouden mogen totstandkomen. Wij denken bijvoorbeeld aan het wetenschapspark te Kortrijk, Flanders Language Valley te Ieper en de headquarterzone te Brugge.

In dezelfde sfeer is ook te wijzen op een aantal uitspraken die getuigen van een tekort aan voeling met en kennis van de concrete ruimte. Zo is er de beslissing om op de relatie Ieper-Veurne een wegverbinding op secundair niveau te zien (in plaats van primair niveau). Frappanter nog is de optie om de A18 niet te verlengen van Jabbeke tot de Blauwe Toren te Brugge. Hierdoor komt men niet tot een volwaardige ontsluiting van de haven van Zeebrugge, tot de ontlasting van de expresweg door de Brugse agglomeratie en uiteindelijk ook tot de uitvoering van de kamstructuur (met randparkeerterreinen) teneinde de leefbaarheid van de badplaatsen te verhogen.

Ook de uitspraak dat de woonzones van de gewestplannen voldoende mogelijkheden bieden tot het jaar 2007, is een voorbeeld van onvoldoende terreinkennis. In tegenstelling tot andere provincies zijn de gewestplannen, die bedoeld waren om bruikbaar te zijn tot in 1980, in West-Vlaanderen rigoureuus opgemaakt. Het is dan ook niet onlogisch dat zij thans verouderd geraken en zeker geen voldoende mogelijkheden bieden tot in 2007.

*

Voorgaande bedenkingen hebben betrekking op het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Maar, zoals gezegd, is er ook een nieuw decreet 'houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening' in voorbereiding. Ook hier moet ervoor gezorgd worden dat een goede subsidiariteit kan spelen : dat elk niveau zijn geëigende bevoegdheden krijgt. Zonder in detail te treden kunnen enkele aandachtspunten aangehaald worden.

Een belangrijk element in het op stapel staande decreet vormen de zogenaamde ruimtelijke uitvoeringsplannen. Dit zijn plannen die moeten leiden tot de realisatie van de ruimtelijke structuurplannen. Zij worden, zoals de structuurplannen, op drie niveaus voorzien : gewest, provincie en gemeente; op elk niveau zullen normalerwijze meerdere uitvoeringsplannen gemaakt moeten worden. Zij krijgen bindende en verordenende kracht en

leveren dan ook de basis voor het al of niet verkrijgen van vergunningen. Op termijn zullen ze de bestaande gewestplannen, APA's en BPA's vervangen.

In dit verband moet men ervoor pleiten dat de provincie uitdrukkelijk betrokken wordt in de opmaak, door het Vlaamse Gewest, van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen die betrekking hebben op haar grondgebied.

Een tweede punt betreft de procedure tot goedkeuring van een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan. In deze procedure is het advies van de Vlaamse regering voorzien. Dit advies heeft te maken met de overeenstemming van het ontwerp van provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en met de eventuele gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (of eventuele ontwerpen daarvan). In dit verband is het nuttig te weten in hoever een ruimtelijk uitvoeringsplan kan afwijken van een ruimtelijk structuurplan dat reeds aan vervanging toe is (maar nog niet vervangen is). Is het advies van de Vlaamse regering bindend? Is het zinvol dat een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan, na zijn definitieve vaststelling door de provincieraad, nog moet goedgekeurd worden door de Vlaamse regering?

Een andere belangrijk instrument vormen de verordeningen: stedenbouwkundige verordeningen en verkavelingsverordeningen. Het gaat om een geheel van diverse voorschriften van technische aard, van financiële aard en andere. Het decreet van 24 juli 1996 zegt dat zulke verordeningen kunnen vastgesteld worden door de Vlaamse regering, door de provincieraden en door de gemeenteraden. De voorbereidende teksten van het nieuwe decreet daarentegen spreken enkel over verordeningen van de Vlaamse regering en van de gemeenteraden. Dit is op zijn minst verwarrend. Overigens, waarom zouden de provincieraden geen verordeningen kunnen vaststellen? Er zijn toch ook provinciale ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen voorzien.

*

De regelgeving en het instrumentarium van de ruimtelijke ordening in Vlaanderen worden grondig veranderd. De oude - maar overigens nog steeds in voege zijnde - reglementering en instrumenten hebben, ondanks tekortkomingen in hun gebruik, duidelijk hun nut bewezen. Het nieuwe systeem, vooral gekenmerkt door het werken met structuurplannen en uitvoeringsplannen, is ontegensprekelijk complex te noemen. Het is een enorme uitdaging om dit nieuwe stelsel operationeel te maken en hierbij de drie niveaus - gewest, provincie en gemeente - harmonieus op elkaar te laten inspelen.

Hoe dan ook, de vrees lijkt gegrond dat het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in zijn huidige vorm een 'carcan' of keurslijf betekent voor de economische ontwikkeling. Ruimtelijke ordening is een noodzaak doch moet voldoende realiteitszin en flexibiliteit inhouden.

RUIMTELIJKE ORDENING EN HET BEDRIJFSLEVEN NOOD AAN EEN NIEUWE AANPAK

Jan Callens
adjunct-directeur-generaal GOM - West-Vlaanderen

SITUERING PROBLEMATIEK

Nu het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen vorm heeft gekregen, het Provinciale Structuurplan zich in een eindfase van bespreking bevindt en de lokale structuurplannen in voorbereiding zijn is het hoog tijd om het instrumentarium om deze plannen uit te voeren opnieuw te bekijken.

Dit instrumentarium zijn vooral de procedures en vergunningen die moeten toelaten de gewestplannen aan te passen binnen het nieuwe kader van de structuurplanning en concrete uitvoering te geven.

Vanuit het bedrijfsleven komt de vraag dat dit instrumentarium duidelijk zou zijn en efficiënt uitwerkt.

Duidelijk houdt in dat betwistingen bij de raad van state eerder een uitzondering zijn dan regel. Dit vereist een regelgeving die niet wazig is en juridisch voldoende onderbouwd. De drempel om een beroep te doen op de raad van state moet ook verhoogd worden.

Efficiënt houdt in dat het vergunningenbeleid gedecentraliseerd wordt. Het aantal instanties dat moet geraadpleegd worden moet beperkt worden en de termijnbeoordeling van beslissing vereenvoudigd.

De Vlaamse regering werkt aan een herziening van de wet op de Stedenbouw. In dit kader en vanuit de bekommernis dat 'Werk in eigen streek' en bijgevolg een bedrijfsvriendelijk klimaat een prioriteit moet blijven, heeft de GOM - West-Vlaanderen recent een aantal voorstellen naar voor gebracht. Deze voorstellen bevatten een nieuwe algemene benadering en concrete maatregelen.

VOORSTELLEN GOM - WEST-VLAANDEREN

Algemeen schema

- A) De gewestplanwijzigingen blijven het instrumentarium om regionale bedrijventerreinen te lokaliseren.
- B) Voor het vastleggen van lokale bedrijventerreinen en zonevrije bedrijfsuitbreidingen van meer dan 5 ha wordt het BPA als instrument vooropgesteld.
- C) De problematiek van zonevrije bedrijfsuitbreidingen en aanpassingen van minder dan 5 ha wordt gedelegeerd naar het provinciale niveau. (zie ook tabel 1)

Concrete maatregelen

- A) Om een dergelijke benadering mogelijk te maken zijn een aantal **wetswijzigingen** noodzakelijk. Deze wetswijzigingen moeten ervoor zorgen dat het instrumentarium BPA

een kortere procedure krijgt en wettelijk volledig ondersteund is. Ook moet de bevoegdheidsdelegatie naar het provinciale niveau wettelijk vastgelegd worden.

B) Wijzigingen

1) In artikels 12, 15 en 16 van de wet van 29 maart 1962 (BS 12 april 1962) houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw wordt de zinsnede : 'Het kan er desnoods van afwijken' vervangen door 'afwijkingen zijn mogelijk omwille van de onvoorziene ontwikkelingen van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten of omwille van dringende sociale, economische of budgettaire redenen' (zie bijlagen 1, 2 en 3 van voormelde artikels). Deze nieuwe bepaling beantwoordt aan de bepaling van artikel 7 § 3 van het decreet houdende de ruimtelijke planning van 24 juli 1996 (BS 27 juli 1996). In dit artikel worden de voorwaarden omschreven waaronder een overheid

Tabel 1

Bestemming	Instrumentarium	Eindbeslissing
Regionale bedrijventerreinen	Gewestplanwijzigingen	Vlaams niveau
Lokale bedrijventerreinen Zonevrije bedrijfsuitbreidingen >5 ha	BPA - Verkort : 5 maanden - Rechtszeker : door aanpassing wettelijk kader (artikel 12, 15, 16 en 21 wet stedenbouw)	Vlaams niveau
Zonevrije bedrijfsuitbreidingen <5 ha	Eensluitende beslissing: - gemachtigd ambtenaar - bestendige deputatie (aanpassing artikel 79 wet stedenbouw)	Provinciaal niveau

van het richtinggevend gedeelte van een ruimtelijk structuurplan mag afwijken.

2) De procedure voor de opmaak van een BPA, zoals bepaald in artikel 21 van de bovenvermelde wet van 29 maart 1962 wordt als volgt gewijzigd vanaf alinea 3. De uitvoeringstermijn wordt teruggebracht tot maximum vijf maanden.

Termijnen voor de opmaak van een bijzonder plan van aanleg

- a. Het college van burgemeester en schepenen beslist tot opmaak van een BPA en stelt een ontwerper aan.
- b. De ontwerper zendt het voorontwerpplan door bemiddeling van het college naar de door de Vlaamse regering aangeduide besturen en openbare instellingen.
- c. Binnen de 30 dagen na het toezenden van het voorontwerpplan verlenen de besturen en de openbare instellingen schriftelijk advies, zoniet wordt het geacht gunstig te zijn. Indien nuttig

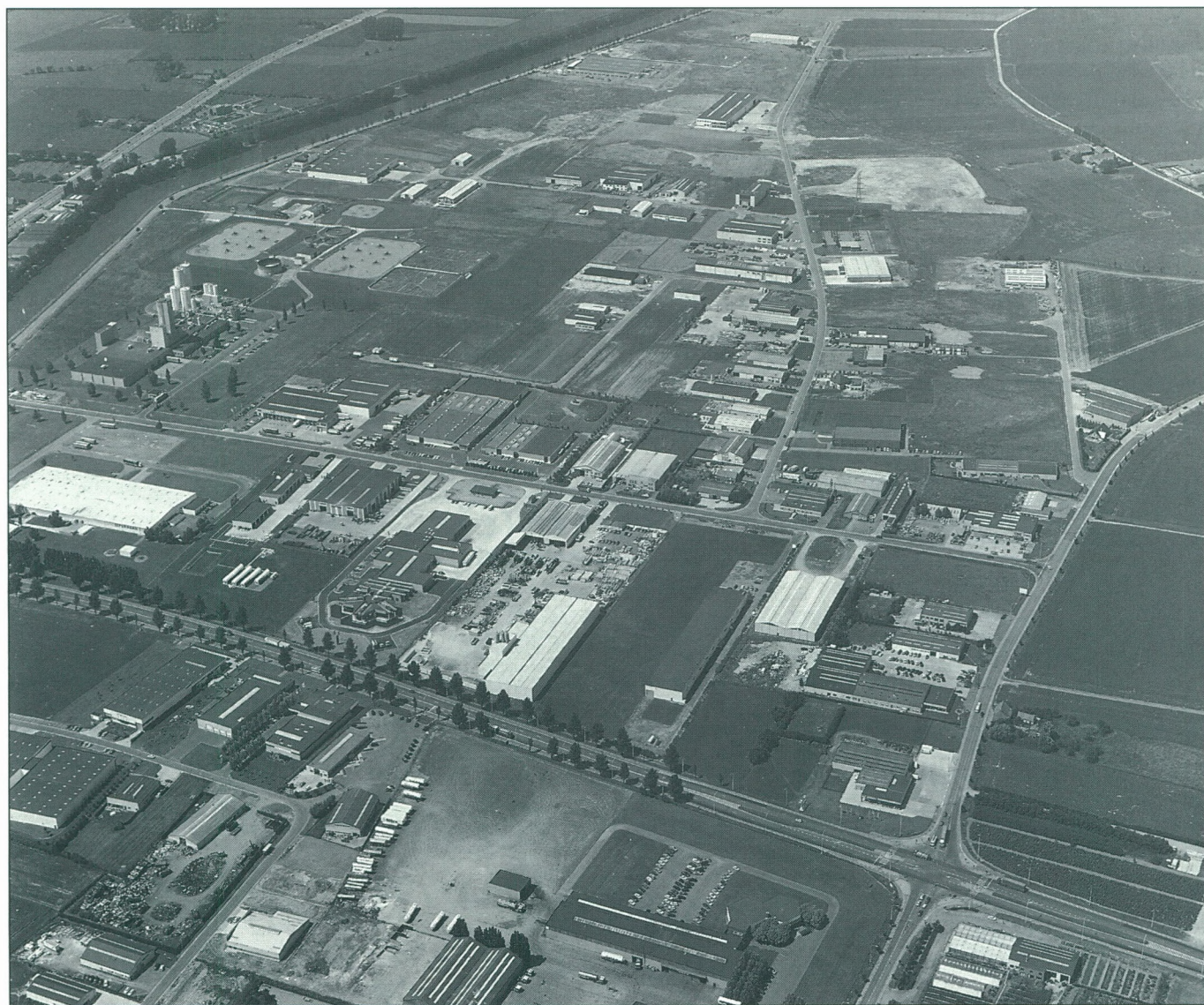
In een periode waarin onze economie een overgangperiode doormaakt van confrontatie met een concurrentiële wereldmarkt en van productaanpassing mag de ruimtelijke ordening geen bijkomende onverantwoorde hindernissen naar voor brengen. De actie 'Ruimte voor werk' die vanuit de politieke wereld en de sociaal-economische organisaties werd opgezet, onderstreept de noodzaak aan dringende en efficiënte actie.

wordt binnen de 15 dagen na het toezenden van het voorontwerp een coördinatievergadering gehouden met de betrokken administraties (AROHM, landbouw, economie, milieu). Van deze coördinatievergadering wordt een schriftelijk verslag opgesteld.

d. Het plan wordt op haar eerstvolgende zitting aangepast door het college van burgemeester en schepenen (het voorontwerp wordt ontwerp) en onder-

worpen aan een openbaar onderzoek dat 30 dagen duurt. Gedurende deze periode kan ook eventueel een raadpleging van de gemeenteraad ingebouwd worden.

e. Het college van burgemeester en schepenen maakt op haar eerstvolgende zitting *proces-verbaal* op van sluiting van het onderzoek en legt het ontwerp voor aan de bestendige deputatie en aan de Vlaamse regering.

Bedrijventerrein 'Ieperleekanaal', Ieper.

Archief WIER

West-Vlaanderen Werkt, 5/1997

f. De bestendige deputatie brengt *binnen 30 dagen* advies uit, zoniet wordt het geacht gunstig te zijn.

g. De Vlaamse regering verleent haar goedkeuring *binnen 35 dagen* vanaf de aanneming door het schepencollege, zoniet wordt het plan geacht te zijn goedgekeurd.

h. Het plan treedt in werking *15 dagen* na bekendmaking van het goedkeuringsbesluit van de Vlaamse regering in het Belgisch Staatsblad.

3) *De problematiek van de zonevreemde bedrijfsuitbreidingen en aanpassingen moet gedelegeerd worden naar het provinciale niveau*

Om dit te realiseren wordt voorgesteld om een aanvulling te voorzien van artikel 79 van de bovenvermelde wet van 29 maart 1962.

Het aangepaste artikel luidt: artikel 79 (Decreet 13 juli 1994 artikel 2 BS 17/9/94). Artikel 45, §2, van deze wet, vervangen bij de wet van 22 december 1970, wordt aangevuld door de volgende bepalingen:

§2. Bij het verlenen van een gunstig advies mag de gemachtigde ambtenaar afwijken van de voorschriften van een ontwerp-gewestplan of gewestplan indien de aanvraag betrekking heeft op:

de verbouwing of uitbreiding van bestaande vergunde bedrijfsgebouwen op dezelfde plaats of het verbouwen of uitbreiden van bestaande vergunde bedrijfsgebouwen binnen de onmiddellijke omgeving ervan¹. Voor de toepassing van deze bepaling dient onder onmiddellijke omgeving te worden verstaan de ruimte

die onmiddellijk aansluit bij het bedoelde gebouw met een maximum oppervlakte van 5 ha. Het afwijkend advies kan worden verleend na gunstig advies van de bestendige deputatie en op voorwaarde dat op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet:

- ofwel de bedrijfsgebouwen een bestemming hebben die afwijkt van de bestemming bepaald in het ontwerp-gewestplan of gewestplan;

- ofwel de bedrijfsgebouwen gelegen zijn in de industriegebieden en wensen uit te breiden naar gronden in gebieden met een andere bestemming omdat er geen bedrijfstechnisch geschikte uitbreidingsmogelijkheden bestaan in het betrokken industriegebied.

De verbouwing of uitbreiding van bedrijfsgebouwen mag maximaal leiden tot een volumevermeerdering van honderd ten honderd van het bestaande volume binnen een periode van vijf jaren.

Een openbare instantie, een gewestelijke ontwikkelingsmaatschappij of een intercommunale voor streekontwikkeling moet met de uitvoering en planmatige inkaдерing worden belast.

De afwijking kan slechts verleend worden op voorwaarde dat de goede ruimtelijke ordening niet wordt geschaad. Dit betekent onder meer dat de ruimtelijke draagkracht van het gebied niet wordt overschreden en dat de onvoorziene verweving van functies de aanwezige of te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet in het gedrang brengt of verstoort.

BESLUIT

De ervaring met de gewestplanwijzigingen voor economische doeleinden leert dat het huidige instrumentarium onaanangepast is. Niet alleen gebeurt de aanpak van de ruimtelijke planning te omslachtig doch ook het ritme van de beslissingen is niet afgestemd op de noden van een zich snel aanpassend bedrijfsleven. In een periode waarin onze economie een overgangperiode doormaakt van confrontatie met een concurrentiële wereldmarkt en van productaanpassing mag de ruimtelijke ordening geen bijkomende onverantwoorde hindernissen naar voor brengen. De actie 'Ruimte voor werk' die vanuit de politieke wereld en de sociaal-economische organisaties werd opgezet, onderstreept de noodzaak aan dringende en efficiënte actie.

De voorstellen van de GOM-West-Vlaanderen willen een concrete aanbreng betekenen en aantonen dat oplossingen op korte termijn mogelijk zijn.

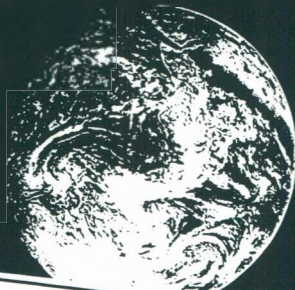
¹ Deze alinea over de verbouwing of uitbreiding van bestaande vergunde bedrijfsgebouwen is het vierde punt (d) uit de aanvullingen op artikel 45§2. De andere punten (a, b en c) uit artikel 45§2 hebben betrekking op het verbouwen of uitbreiden van een bestaand vergund gebouw en het uitbreiden van een vergunde woning. Zij worden in onderhavig artikel niet aan de orde gesteld.

ZEEBRUGGE : THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu
NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47
(internationaal /3250.547.647)

TZZ
TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

**AN OFFICE WITH A
WORLDWIDE VIEW!**

DE EURO EN UW BEDRIJF

Inleiding

Met de Euro in het vooruitzicht stellen meer en meer ondernemers zich de vraag naar de praktische gevolgen voor hun bedrijf. Inspelend op deze concrete ondernemingsbehoefte organiseerden de GOM - West-Vlaanderen en de Nationale Bank van België, zetels Brugge en Kortrijk, twee specifieke

Euro zien als een administratieve prioriteit. Belangrijk is dat alle aanpassingen gestructureerd, planmatig en op tijd gebeuren om op dit vlak geen achterstand op te lopen en geen praktische moeilijkheden te ondervinden in de relaties met onder meer leveranciers en klanten.

Anderzijds moeten de bedrijven nadenken over de opportuniteiten, de strategische kansen en de gevaren die

Met de Euro in het vooruitzicht dienen twee belangrijke deelaspecten in overweging genomen te worden.

Enerzijds moeten de bedrijven de technische aanpassingen voor de invoering van de Euro zien als een administratieve prioriteit.

Anderzijds moeten de bedrijven nadenken over de opportuniteiten, de strategische kansen en de gevaren die het Euro-project met zich meebrengen voor hun marktpositie.

seminaries, telkens in Brugge en in Kortrijk, gedurende oktober en november 1997.

De infosessies, bedoeld voor KMO-bedrijfsleiders en hun administratieve, financiële en fiscale adviseurs, konden rekenen op ongeveer 500 deelnemers.

Na een korte inleiding door de heer L. Vermandere, directeur afdeling bedrijfsontwikkeling GOM West-Vlaanderen, behandelden de heer P. Tack, zeteldirecteur NBB Brugge, en de heer L. Muylaert, zeteldirecteur NBB Kortrijk, het algemeen referentiekader. Specifieke aandacht was er voor het overgangsscenario, de huidige stand van zaken met de voorbereiding in België en de praktische gevolgen voor de bedrijfs-wereld.

Twee belangrijke deelaspecten dienen in overweging genomen te worden. Enerzijds moeten de bedrijven de technische aanpassingen voor de invoering van de

het Euro-project met zich meebrengen voor hun marktpositie :

- een aanzienlijk grotere thuismarkt met meer mogelijkheden maar ook met grotere concurrentie vanwege het buitenland

- wegvallen van de wisselkosten voor de transacties met EMU-munten

- grotere prijsstabiliteit

- méér transparante markt waar prijsvergelijking eenvoudiger zal zijn

- méér aandacht voor potentiële vraag dan voor landsgrenzen die meer en meer zullen vervagen

- ruimere financieringsmogelijkheden en meer efficiënte incassotechnieken.

De noodzakelijke technische aanpassingen werden vervolgens door drie specialisten besproken.

De heer G. Casteleyn, afdelingshoofd Sociaal Bureau ADMB, behandelde de weerslag van de Euro op de personeels-administratie.

De heer L. Dewaele, account manager Infosoft nv, besloot de eerste sessie met de repercussies op de informatica van de Euro en het specifieke probleem van het jaar 2000.

De tweede sessie stond volledig in het kader van de boekhoudkundige, fiscale en juridische aspecten van de Euro. De heer N. Tahon, manager Moores Rowland Accountants, behandelde de invloed van de Euro op de facturatie, boekhouding, jaarrekening, resultaten en contracten.

Hierna volgt hun beknopte synthese.

De EURO in de personeels-administratie¹

Vier stappen volstaan om de personeelsadministratie over te schakelen van BEF naar EURO.

De barema's van lonen en vergoedingen

Normalerwijze zal ieder Paritair Comité tijdig elke barema in EURO publiceren. Indien dit niet tijdig zou gebeuren, dan kan iedere personeelschef via het omrekeningsgetal (Europese Regeringsleiders, Dublin, 1 mei 1998) zorgen voor een barema in EURO. Dit omrekeningsgetal is eveneens van toepassing op bedrijfs-CAO's en op de individuele arbeidsovereenkomsten. Oude arbeidsovereenkomsten in BEF blijven dus toepasbaar via het omrekeningsgetal.

De computerbestanden en de computerprogramma's

Maandwedden en maandtotalen van uurlonen worden nu in BEF zonder decimalen maar straks in EURO met

¹ door Geert Casteleyn, afdelingshoofd Sociaal Bureau ADMB

decimalen verwerkt. Indien de informaticadienst niet tijdig de huidige toepassingen zou kunnen aanpassen met het oog op de EURO (en het jaar 2000), dan zal de personeelschef tijdig nieuwe computertoepassingen moeten aankopen (of de loonadministratie tijdig moeten uitbesteden aan een sociaal secretariaat).

Keuze van de datum om over te schakelen van BEF naar EURO

Als de computerprogramma's in orde zijn, dan moet er nog een datum gekozen worden om over te schakelen van BEF naar EURO. De personeelschef kan die datum vrij kiezen tussen januari 1999 en januari 2002.

Tijdens de overgangperiode (van januari 1999 tot december 2001) bestaat de EURO louter in het giraal geldverkeer. Chartale loonuitbetalingen moeten dan dus in BEF gebeuren. Girale loonuitbetalingen gebeuren dan in de munt waarin de werknemer zijn bankrekeninguittreksels laat opmaken door zijn bankinstelling. Deze keuze van de werknemer staat dus los van de munt waarin de loonadministratie gevoerd wordt. De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, de belastingadministratie en de bestaanszekerheidsfondsen zullen tijdens de overgangperiode (1999 t/m 2001) in BEF werken maar zij zullen aangiften in EURO aanvaarden.

De werknemers en de overheidsinstellingen laten de personeelschef dus volledig vrij in de keuze van de overgangdatum. Toch kan de personeelschef die datum niet willekeurig kiezen

want hij moet ook boekingsdocumenten leveren aan de boekhouder. Indien de personeelsdienst en de boekhouding op een verschillende datum zouden overschakelen, dan zouden de loonresultaten op de boekingsdocumenten moeten omgerekend worden (via het omrekeningsgetal van 1 mei 1998). Het totaal van alle omgerekende bedragen zal meestal niet overeenstemmen met de omrekening van het totaal. Dit kan opgelost worden via de afzonderlijke boeking van de afrondingsverschillen maar dit kan vermeden worden indien de personeelsdienst en de boekhouding gelijktijdig overschakelen van BEF naar EURO.

De mededelingen aan de werknemers

Zodra de personeelschef (in overleg met de boekhouder) een overgangdatum heeft gekozen, is het wenselijk om de werknemers te informeren over de omrekening van de barema's en over de mogelijkheid voor iedere werknemer om de munt van de girale loonuitbetaling tijdens de overgangperiode vrij te kiezen via zijn bank en los van de munt van de loonberekening. Tijdens de volledige overgangperiode is het wenselijk om het netto-loon in de twee munten te vermelden op de loonstrook. Dit geeft aan iedere werknemer steeds de mogelijkheid om het (omgerekende) netto-loon op het bankrekeninguittreksel te vergelijken met het (omgerekende) netto-loon op de loonstrook.

Samenvattend kan gesteld worden dat iedere personeelschef in overleg met de boekhouder zo snel mogelijk een over-

schakelingsdatum moet kiezen (tussen januari 1999 en januari 2002) om tijdig de werknemers te informeren, de barema's om te rekenen en de computertoepassingen te laten aanpassen of de loonadministratie uit te besteden aan een sociaal secretariaat.

De Euro en het Jaar 2000 : de aanpassingen aan uw informatica²

Jaar 2000

De problematiek 'jaar 2000' is op zich een eenvoudige problematiek die men kan terugbrengen tot het feit dat in vele computersystemen jaartallen genoteerd worden in twee posities.

Dit geldt niet enkel voor systemen die dateren van de jaren 70-80 maar ook recenter gebouwde systemen zullen moeten onderzocht worden.

De redenen waarom men jaartallen bijhield in twee cijfers waren de volgende :

- plaatsgebrek (de ponskaart was beperkt tot 80 posities)
- kostprijs van het geheugen
- men had nooit gedacht dat informaticasystemen zo lang zouden meegaan.

Het bijhouden van jaartallen in twee posities heeft tot gevolg dat datummanipulaties niet meer consistent zijn. Ik denk hierbij aan het gebruik van jaartallen in twee cijfers in de keys, vergelijkingen met een jaartal in twee cijfers (99 > 00), sorteringen op datums, bepalen van tijdsduren en leeftijden.

In een aantal toepassingen worden 99 en 00 gebruikt als 'onbepaald' of 'oneindig'.

Daar komt nog eens bij dat het jaar 2000 een schrikkeljaar is, met als mogelijk gevolg dat termijnen en dagen van de week verkeerd berekend worden.

De problematiek 'jaar 2000' moet veel ruimer bekeken worden dan enkel het aanpassen van de software. Men moet de hardware nakijken (hou er rekening mee dat bepaalde series niet meer ondersteund zullen worden), procedures en compilers aanpassen en de operating systemen nazien (de ondersteuning van het jaar 2000 zal maar gebeuren vanaf bepaalde releases !!). En last but not least moeten de mensen zelf

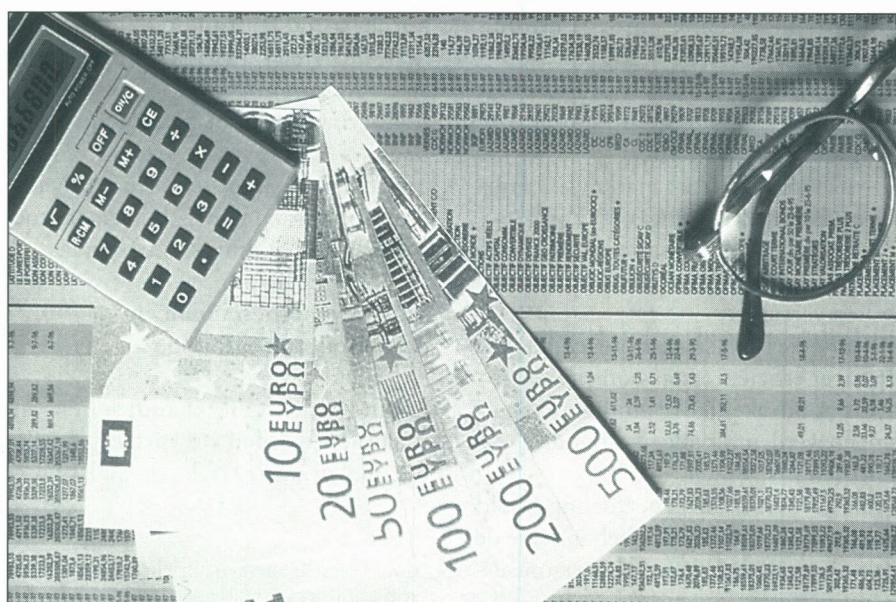

Photo news, Brussel

² door Luc Dewaele, accountmanager Infosoft NV

Photo netus, Brussel

die erbij betrokken zijn grondig geïnfomeerd worden. De problematiek van het jaar 2000 belangt namelijk iedereen aan : het management, de IT-mensen, de eindgebruikers en de externe relaties.

Technisch gezien kan men de aanpassingen op twee manieren realiseren:

- uitbreiden van de datums naar acht digits

- gebruik maken van een systeem van 'windowing' waarbij een jaartal kleiner dan 50 betrekking heeft op de periode 2000 - 2049 en een jaartal hoger dan 50 duidt op de periode 1950 - 1999.

Wat de aanpassing van de lijsten betreft kan men een onderscheid maken tussen interne en externe documenten. Bij interne lijsten kan men de jaartallen op twee digits houden, bij externe lijsten worden de jaartallen het best uitgebreid naar vier digits.

De bestanden zullen in vele gevallen moeten geconverteerd worden.

Er bestaan tools op de markt die datums automatisch kunnen opsporen en aanpassen. Hou er wel rekening mee dat deze tools geen wondermiddelen zijn en dat manuele interventies noodzakelijk blijven.

Euro

De aanpassingen aan de software kunnen als volgt samengevat worden :

- de EURO zal met twee decimalen werken daar waar de BEF met nul decimalen werkt

- er moeten conversieprogramma's voorzien worden om de BEF te converteren naar de EURO aan de officiële conversiekoers

- statistieken en historische gegevens over meerdere jaren zal men moeten kunnen visualiseren in één en dezelfde munt

- budgetten van het huidige en het volgende jaar moet men kunnen ingeven in twee munten

- naar prijzen toe (prijzlijsten, catalogus, kasticket, ...) wordt het best de dubbele affichering toegepast.

Men moet wat opletten met afrondingen bij conversie / reconversie en bij optellingen.

Projectaanpak

Om de projecten Euro en 'jaar 2000' tot een goed einde te brengen zullen volgende stappen moeten doorlopen worden :

Overtuig het management van het bestaan van het probleem.

Naar bewustwording en bewustmaking toe hebben we nog een ganse weg af te leggen. De problematiek Euro en 'jaar 2000' wordt serieus onderschat. Slechts weinig bedrijven hebben op vandaag reeds een strategie uitgewerkt. Er zal een stuurgroep binnen het bedrijf moeten samengesteld worden en een projectleider aangeduid worden. Zorg ervoor dat de verschillende afdelingen van het bedrijf vertegenwoordigd zijn in die stuurgroep. Zorg ervoor dat iemand van de directie in de stuurgroep zetelt zodat er geen vertragingen optreden bij beslissingen over prioriteiten, financiën en mensen en middelen. Communiceer de resultaten van de stuurgroep naar de andere mensen in het bedrijf.

Inventariseer de aanwezige hard- en software.

Onderzoek wat de relevante computer-toepassingen zijn, welke toepassingen jaartallen en decimalen bevatten, welke toepassingen reeds multicurrency zijn, wat de interacties zijn tussen de verschillende toepassingen, wat de interacties zijn met de externe systemen (banken, NBB, btw-administratie ...), welk volume aan gegevens geconverteerd moet worden, wat de beschikbaarheid en kwaliteit van de documentatie is, ...

Onderzoek bij de oudere toepassingen of de leverancier nog bestaat, of de sources nog terug te vinden zijn en/of er nog programmeurs te vinden zijn die de aanpassingen kunnen uitvoeren. In ieder geval contacteer de leverancier en bestudeer de onderhoudscontracten.

Huidig systeem behouden of vervangen ?

Indien men kiest om het bestaande systeem aan te passen hou er dan rekening mee dat men waarschijnlijk met verouderde programmatuur zit die niet meer voldoet aan de behoeftes. De hardware zal meestal verouderd en traag zijn. De onderhoudscontracten zullen duur uitvallen en de software die men heeft zal waarschijnlijk niet draaien op een ander platform. Verder zullen de integratiemogelijkheden met PC-producten (MS-Office, Internet, Isabel, ...) onmogelijk of zeer beperkt zijn. Er zullen ook weinig of geen tools beschikbaar zijn die u toelaten de database te exploiteren.

Indien men kiest om het huidige systeem te vervangen, kies dan voor software die kan draaien op een open platform. Kies, in de mate van het mogelijke, voor pakketten. Kies ook voor een open systeem waar de integratie met PC-producten (Internet, ...) gemakkelijk te realiseren is. Er bestaan tools die u toelaten de database te exploiteren en die de mogelijkheid bieden zelf lijsten aan te maken zonder dat men een beroep moet doen op een programmeur.

Stel een planning op.

Probeer de projecten Euro en jaar 2000 met elkaar te combineren; de aanpassingen zullen iets zwaarder uitvallen maar de tijdswinst zal aanzienlijk zijn. Hou rekening met de interacties tussen de verschillende toepassingen. Stel een globale planning op en een planning per

substelsysteem. Bouw ook de nodige 'reserve' in. In informatica gelden immers de regels dat de laatste 10% van een project evenveel tijd in beslag nemen als de eerste 90%.

Voer de aanpassingen uit.

Dit zal natuurlijk afhankelijk zijn van de gekozen strategie. Ofwel zal men het bestaande systeem aanpassen ofwel start men volledig opnieuw in een nieuwe omgeving ofwel zal men nieuwe pakketten implementeren. Het kan ook een combinatie zijn van maatwerk en pakketten.

Voer de nodige procedures in die waarborgen dat éénmaal aangepaste systemen en gegevens ook aangepast blijven.

Test alle systemen.

Dit is een heel belangrijke stap die ook heel veel tijd zal vergen. De testen moeten gebeuren op verschillende niveaus (programma, subsysteem, integratietesten tussen de subsystemen, interfaces met derden, ...).

Implementeer op het juiste moment.

Hier moet U een keuze maken tussen een globale overstap of een geleidelijke overstap. U moet hierbij rekening houden met de interacties tussen de verschillende toepassingen.

Wat het jaar 2000 betreft, zorg ervoor dat u klaar bent tegen 1 januari 1999. In boekhoudingen wordt er immers gewerkt met vervalddagen, afschrijvingstabellen, ... die zich in de toekomst situeren. Zo ook bij de logistieke systemen waar er gewerkt wordt met leveringsdatums, reservatiedatums, ...

Wat de Euro betreft wordt er best overgeschakeld bij het begin van een nieuw boekjaar.

Verder moet u kiezen of u overschakelt op 1 januari 1999, tijdens de overgangsfase, of op 1 januari 2002.

Besluit

- De projecten Euro en 'jaar 2000' kunnen niet uitgesteld worden. We zitten hier met een keiharde deadline. Hou er rekening mee dat men niet kan onderhandelen met de tijd.

- Start onmiddellijk met deze projecten want de tijd die ons rest is kort.

- Onderschat de aanpassingen niet wat betreft tijdsbesteding en benodigd

budget. Als we een project 'jaar 2000' bekijken dan zien we dat zo'n project bestaat uit 6% analyse, 31% programmering, 7% conversie van data en 56% testwerk! Hou er ook rekening mee dat we nu al een tekort aan programmeurs hebben.

Fiscaal en boekhoudkundig Euro-nieuws³

Op 1 januari 1999 doet de Euro definitief zijn intrede in de zakenwereld. Het binnenlands en zeker het Europees giraal betalingsverkeer kan en mag vanaf die datum in Euro. En dit tot uiterlijk 31 december 2001, want vanaf die datum schakelen we definitief over op de Euro. Deze zogenaamde overgangperiode wordt administratief gezien de zwaarste klus. Alle girale betalingsverkeer kan immers gelijktijdig zowel in Euro als in Belgische frank en dit zal de administratieve controle en verwerking zeker niet vereenvoudigen.

De Euro-impact op boekhouding en jaarrekening

De Commissie voor Boekhoudkundige Normen heeft in haar advies 173/1 van januari 1997 gesteld dat ondernemingen hun boekhouding vanaf 1 januari 1999 in Euro kunnen voeren. Uiterlijk op 30 juni 2002 moeten alle ondernemingen definitief naar de Euro-boekhouding overstappen, al raden wij u ten zeerste aan enkel aan het begin van een nieuw boekjaar over te schakelen.

Ondernemingen die tot de uiterste datum een boekhouding in Belgische frank voeren, hebben niettemin de ruimte om reeds vroeger hun jaarrekening in Euro op te stellen en te publiceren. De Euro is immers een vaste uitdrukking van de BEF, of beter, de BEF is een vaste uitdrukking van de Euro.

Noteer evenwel dat de eerste Euro-jaarrekening een balansdatum na 31 december 1998 moet dragen. In de praktijk kunnen aldus de jaarrekeningen op 31 maart 1999 of 30 juni 1999 reeds in Euro worden opgesteld. Uiteraard zal u in deze gevallen ook de cijfers van het vorige boekjaar in Euro moeten omrekenen en vermelden. Hoewel de enkelvoudige jaarrekening op 31 december 1998 niet in Euro kan worden opgesteld, ziet de Commissie geen graten in een geconsolideerde jaarrekening in Euro op diezelfde balansdatum.

De Euro-resultaten

De omrekening van de diverse balansposten in Euro kan in principe geen omrekeningsresultaat opleveren. Uiteraard geldt dit niet voor monetaire activa of passiva die op de balansdatum in een munt zijn uitgedrukt, die vanaf 1 januari 1999 een Euro-munt wordt.

Deze monetaire posten zijn bij hun 'inboeking' in Belgische frank omgezet op basis van de geldige omrekeningskoers op transactiedatum. Staan deze vorderingen of schulden op 31 december 1998 nog steeds open, dan kan u voor deze vorderingen of schulden een definitieve waarde bepalen op basis van de intussen bekende en definitieve Euro-pariteiten. Zo zal u op 31 december 1998 de Euro-waarde van een schuld in Franse frank definitief kennen en dus per definitie ook de BEF-waarde van deze schuld.

Aangezien dit resultaat een zuiver wisselresultaat is dat ontstaat doordat de verhouding BEF-EURO-FRF-DEM-NLG-enz definitief vaststaat, moeten zowel de positieve als negatieve wisselresultaten op 31 december 1998 geboekt worden. Ook de fiscale administratie heeft in haar recente Circulaire van 8 oktober 1997 deze zienswijze bevestigd.

In diezelfde Circulaire heeft de administratie overigens een zeer voorzichtige stelling ingenomen wat de voorzieningen voor Euro-kosten betreft. Gezien de bekende aversie ten aanzien van voorzieningen voor risico's en kosten, heeft de administratie ook naar de Euro toe een eerder strenge houding aangegeven, die de onderneming verplicht een zeer goed onderbouwd dossier aan te leggen. Voorzichtigheid (sic!) is dus zeker geboden...

³ door Nikolaas Tahon, manager Moores Rowland Consultants

INTEGRATIE VAN KWALITEIT, VEILIGHEID EN MILIEU? EEN VRAAG MET VEEL FACETTEN

ir. Gert Hendrickx,
milieuconsultant CKZ¹

Inleiding²

Wie een dergelijk omvattend thema als 'de integratie van kwaliteit, veiligheid en milieu' aansnijdt, kan zich uiteraard verwachten aan een breed spectrum van meningen tussen twee extremen. Enerzijds zijn er de 'free-wheelers' in onze bedrijven, die integratie afwijzen omdat het voor hen het verlies van de hegemonie betekent op het veilige eiland. Anderzijds zijn er diegenen die volmondig instemmen omdat men a priori overtuigd is van het bestaan van die éne alomvattende theorie.

Aan de bron van deze verschillen, ligt het feit dat integratie een zeer breed begrip is. Wie hierover van gedachten wil wisselen zal eerst moeten definiëren over welke integratie men praat. Integratie is een diamant met zeer veel facetten, en dit artikel zal pogen een aantal facetten te belichten in de hoop dat het integratiedebat duidelijker wordt en vooral in de hoop dat de integratiepolitiek in elk individueel bedrijf beter kan onderbouwd worden.

Integratie op beleidsniveau

Een eerste facet van de integratie is de **integratie op beleidsniveau**.

Hoe situeren kwaliteitsbeleid, veiligheidsbeleid en milieubeleid zich ten opzichte van elkaar?

Kunnen we de verschillende intentieverklaringen en beleidslijnen niet bundelen in één omvattende beleidsverklaring? Waarom dit niet zo evident is, wordt duidelijk als we even stil staan bij de achtergrond.

Het is geweten. Onze bedrijven leven al een tijd in een zeer snel veranderende wereld.

De technologie, de markteisen en de concurrentieomgeving herschikken zich zo snel dat vele bedrijven de pedalen

dreigen te verliezen in hun nooit aflatende concurrentieslag.

De eeuwige rush naar efficiëntie alleen is niet zaligmakend, want naarmate de ultieme efficiëntie meer en meer in beeld komt, dringen andere keuzes zich op. Misschien moeten de dingen anders gedaan worden of misschien moet men gewoon andere dingen doen?

Meer en meer bedrijven beraden zich daarom over de meer fundamentele, onveranderbare drijfveren van hun onderneming.

Tijd voor bezinning dus met missieverklaringen (wat is onze bestaansreden?) en met de daaraan gekoppelde

immers geen doel op zich, het is een manier om doelen na te streven.

Maar hoe zit dat met veiligheidszorg en milieuzorg? Zijn zij ook een 'middel' om de bedrijfsdoelstellingen te realiseren?

Veiligheid en milieu maken op strategisch niveau deel uit van de zogenaamde DESTEP-factoren, (demografische, ecologische, sociaal-maatschappelijke, technologische, economische, politieke factoren). Het zijn externe bronnen van verandering waarmee een onderneming rekening moet houden bij het kiezen van de strategie. Bepaalde strategische keuzes kunnen gewoon niet

Samenvattend kan men stellen dat de IKZ-gedachte, die nu reeds enkele decennia actief is in onze bedrijven, als een rode loper klaar ligt voor de milieu- en veiligheidszorg. Integrale voorzorgsystemen komen op dit niveau ten volle tot hun recht.

visie (waar zien we ons in de toekomst?). Tijd ook voor het opstellen van randvoorwaarden in de vorm van waarden. (waaraan houden we ons?).

Tot daar de zekerheden, want in een volgende stap moeten er strategische keuzes gemaakt worden en strategieën houden rekening met de veranderende bedrijfsomgeving.

Hoe zal de onderneming de strijd aangaan? Met welke doelstellingen en met welke middelen?

Eens de strategie bepaald is (productdifferentiatie, kostenleiderschap, innovatiestrategie,...) is het maar evident dat dit op een kwalitatieve manier gebeurt. Kwaliteit is immers de juiste dingen juist doen van de eerste keer. Het is het kwaliteitsbeleid dat de kwaliteitszorg lanceert bij het realiseren van de ondernemingsstrategie. Kwaliteit is

meer genomen worden omdat ze de 'stakeholders'³ tegen de haren strijken.

¹ Inzake opleiding en begeleiding op vlak van bedrijfsinterne milieuzorg heeft CKZ West-Vlaanderen een permanent samenwerkingsakkoord met WES.

² Op 13 november jongstleden organiseerde CKZ West-Vlaanderen in samenwerking met de GOM West-Vlaanderen een seminarie over 'Geïntegreerde zorgsystemen'. Dit artikel is de integrale weergave van de voordracht die G. Hendrickx tijdens dit seminarie heeft gehouden

³ Iedereen die betrokken is bij de veiligheid/milieuzorg van de onderneming: klant, personeel, financiers, overheid, omwonenden,...

Waar pure marktstrategieën zich concentreren op de markt in de strikte zin van het woord (de klant) dienen strategische keuzes vandaag in grotere mate rekening te houden met de factoren milieu en veiligheid. Maar veiligheid en milieu rukken op tot blijvende randvoorwaarden voor het ondernemen. Het zijn de nieuwe krijtlijnen waarbinnen een onderneming haar missie wil realiseren. Die nieuwe krijtlijnen situeren zich in het hele debat van het ethisch ondernemen en zullen stilaan gaan behoren tot de waarden (core values, code of conduct) van de onderneming.

Met een kwaliteitsbeleid engageren we ons om alles wat we gekozen hebben te doen, uitmuntend te doen.

Met een veiligheidsbeleid en een milieubeleid engageren we ons om binnens bepaalde krijtlijnen te blijven.

Het is daarom duidelijk dat integratie niet moet gezocht worden in een geïntegreerde 'super-beleidsverklaring'.

De verbeteringsgedachte

Een tweede facet van de integratie is de verbeteringsgedachte.

Elk zichzelf respecterend managementsysteem is gebaseerd op de verbeteringssysteem van Deming. (PDCA) (zie figuur 1).

Door continue verbetering streven we naar de perfectie in wat we doen. Het is een manier van leven om zichzelf voortdurend in vraag te stellen, om onze resultaten te toetsen aan doelstellingen en om bij te sturen waar nodig.

Figuur 1
Deming - cyclus

Bron: WES

Maar is de perfectie van de kwaliteitszorg ook die van de veiligheids- en milieuzorg?

Kwaliteitszorg is principieel gericht op de klant. Elke afwijking van de specificaties is een teken van niet-kwaliteit en dient aangepakt te worden. De 'niet-OK' formulieren symboliseren die continue alertheid. Maar genereert het kwaliteitssysteem ook bijstellingen op het vlak van veiligheid en milieu? In vele gevallen wel, maar helaas ziet men nog al te vaak dat incidentenverslagen en milieumeldingen een apart bestaan leiden naast de NC-formulieren van de kwaliteitszorg.

Ook al kunnen er strijdige belangen zijn, in vele gevallen loopt de zorg voor kwaliteit, veiligheid en milieu parallel. Wat uitval is in de kwaliteitszorg, is afval voor de milieuzorg.

De vermindering van het grondstoffenverbruik is een thema voor zowel kwaliteit- als milieuzorg. Veiligheidszorg getuigt van respect voor de werknemers, maar is tevens de preventie van kosten ten gevolge van ongevallen.

Preventie van emissies en ongevallen hebben blijkbaar een directe impact op de totale kwaliteitskost van de onderneming.

Maar er zijn ook tegenvoorbeelden. Zo kunnen veiligheidsregels storend werken in een verloningssysteem dat alleen gekoppeld is aan de kwaliteitszorg. Zo kan de omschakeling van bepaalde grondstoffen om milieureden heel wat weerstand oproepen uit de kwaliteitshoek. Veiligheid en hygiëne kunnen in conflict komen met milieuzorg.

Conflicten van die aard zijn eerder gering en bovendien zijn ze zelden onoplosbaar.

Maar ook al zou het streven naar verbetering divergeren, één centrale filosofie blijft geldig, namelijk de preventiefilosofie. Net zoals preventie de basis vormt voor een goede kwaliteitszorg, is preventie de enige zinvolle aanpak van de veiligheidszorg en milieuzorg. Investeren in eindcontrole (kwaliteit), end-of-pipe technologie (milieu) of in beschermingsmiddelen (veiligheid) zitten alle in dezelfde hoek: die van de symptoombestrijding.

Wie streeft naar minimale kwaliteitskosten, minimale milieukosten en minimale veiligheidskosten, streeft naar preventie.

Samenvattend kan men stellen dat de IKZ-gedachte, die nu reeds enkele

decennia actief is in onze bedrijven, als een rode loper klaar ligt voor de milieu- en veiligheidszorg.

Integratie van zorgsystemen komt op dit niveau ten volle tot zijn recht. Integratie van de KVM-zorg betekent de uitbreiding van het werkterrein van IKZ.

Misschien ligt hier wel een kans om de IKZ werking in vele bedrijven te revitaliseren.

Integratie is de integratie van de beheersingsmechanismen

Een derde facet van de integratie is de integratie van de beheersingsmechanismen, de technieken die worden aangewend om te voldoen aan de gespecificeerde eisen.

De specificaties van de KVM-zorg kunnen verschillen (andere doelstellingen, andere metingen, enz...: de Plan-fase), maar de eigenlijke beheersing ('Do-fase' in PDCA) zal grotendeels gelijk lopen.

Integratie betekent hier 'bloed, zweet en tranen' om de onderlinge koppelingen te vinden en te gebruiken. Een aantal voorbeelden verduidelijken dit:

Het gekende beheersingsmechanisme voor de opleiding van de medewerkers verloopt in drie stappen:

1. Elke 'relevante' functie krijgt vakbekwaamheidseisen.
2. Toetsen van die eisen leidt tot opleidingsbehoeften.
3. De nodige opleidingen worden vervolgens georganiseerd en geregistreerd.

De variabelen in dit mechanisme zijn de 'relevante' functies en de vakbekwaamheidseisen.

Maar verder loopt het schema gelijk voor elk domein.

Een ander beheersingsmechanisme is dat van de aankoop. De kwaliteitszorg richt zich bij het werken met leveranciers uiteraard op de kwaliteitspecificaties. Maar de milieucoördinator en de preventieadviseur interesseren zich ook voor de milieu- en veiligheidsaspecten bij de aankoop van nieuwe investeringsgoederen, van gevaarlijke producten. De leveranciersbeoordeling van de kwaliteitszorg volstaat ook niet voor de in de milieu- en veiligheidszorg beoogde instructies voor de onderaannemers en dergelijke.

Het bestaande beheersingsmechanisme van de inkoop zal zeker moeten aangepast worden. Denken we maar aan de wettelijke viseerplicht van de preventieadviseur bij aankoop van

arbeidsmiddelen en de adviesplicht van de milieucoördinator bij investeringen.

Een laatste voorbeeld van de operationele integratie is het volgende.

De milieuwetgeving vraagt een jaarlijkse verslag van de milieucoördinator ten behoeve van het comité VGV en ARAB eist dat de werkgever het comité VGV alle nodige informatie verschaft met betrekking tot de milieutoestand van het bedrijf. Het milieuzorgsysteem voorziet hierin via de procedure voor interne communicatie, met afspraken en registraties, die zowel de onderneming als de wetgever en de auditor tevreden stellen. Ziedaar het echte integratiewerk!

Integratie van de beheersingsmechanismen in ISO 9000 en ISO 14001 is niet evident, temeer omdat beide normen anders geconcipieerd zijn. ISO 9000 richt zich op de processtappen in het bedrijf (inkoop, opslag, ontwerp,...) terwijl ISO 14001 volledig gebaseerd is op het managementsconcept van Deming (Plan Do Check Act).

De nieuwe ISO 9000-versie zal eveneens die PDCA cirkel volgen.

Omdat ISO heeft beslist om geen norm uit te geven voor veiligheid, betekent dit dat de integratie met de veiligheidszorg gericht is op de aandachtspunten van VCA, SQAS, en dergelijke.

Integratie van de documentatiesystemen

Wellicht het meest gekende facet van het integratiedebat, is de integratie van de documentatiesystemen.

Op een uitzondering na, is iedereen het erover eens dat documentatiesystemen geïntegreerd moeten zijn. Maar is dat ook mogelijk?

Wie werkt met een driedledige piramidestructuur (handboek, procedures, werkinstructies), zal onmiddellijk instemmen met één zekerheid. Er mag maar één set van werkinstructies zijn (zie figuur 2). Milieu, veiligheid en kwaliteit zullen eigen accenten leggen, maar het resultaat is een document met geïntegreerde instructies. Dit betekent echter niet dat het totaal aan werkinstructies zal gelijk blijven. Een geïntegreerd zorgsysteem, richt zich op alle functies die relevant zijn voor kwaliteit, veiligheid en milieu. En de praktijk leert dat het niet altijd over dezelfde functies gaat.

Op het niveau van de procedures (afspraken tussen functies), geldt het adagium 'integreer waar mogelijk'. Concreet betekent dit dat de bestaande procedures maximaal moeten gebruikt worden voor elk van de drie domeinen. Denken we maar aan documentbeheer, opleiding, audit, kalibratie,...

Het bovenste niveau van de documentatie is het 'handboek', de samenvatting of leidraad doorheen het zorgsysteem. Het handboek toont de samenhang in het zorgsysteem en maakt de beheersingsmechanismen doorzichtig. Bovendien kan het extern gebruikt worden.

Integratie van de documentatie op dit niveau, is naar onze mening niet wenselijk om een aantal duidelijke redenen:

1. Het maakt de systematiek onduidelijk voor de lezer (auditor bv.).

2. Het opent de deur voor dominantie-effecten van één element op een ander.

3. Het handboek kan niet meer gebruikt worden voor externe communicatie over één thema.

Ontplooiing

Een laatste facet van het integratiethema is de volwassenheid of **ontplooiing** (deployment) van elk zorgsysteem. Een goed draaiend zorgsysteem, weze het nu een kwaliteits, veiligheids- of milieuzorgsysteem, kent een zekere graad van ontplooiing. De verantwoordelijkheden zijn niet meer te vinden in de staffunctie maar zijn ontplooid naar de hiërarchische lijn. Wie vervolgens start met een nieuw zorgsysteem, komt voor onverwachte problemen. De milieucoördinator en de preventieadviseurs zijn typische staffuncties en vinden hun weg niet altijd in de 'lijn'.

Het is om die reden dat zij bij het opzetten van een zorgsysteem, onder vinden dat al het werk op hun schouders komt terwijl het toch een managementsysteem zou moeten zijn, waar integratie en delegatie centraal moeten staan. Hierover kan weinig éénduidig gezegd worden omdat het zo afhankelijk is van de bedrijfscultuur. De decennia van kwaliteitsbewustmaking in onze ondernemingen, hebben niet geleid tot eenzelfde bewustzijn inzake veiligheid en milieu. Er ligt daar veel werk op de plank, en dit leidt onherroepelijk tot zware moeilijkheden bij de integratie.

Ook de vraag wie de systemen aanstuurt, kan niet algemeen beantwoord worden.

Dergelijke beslissingen hangen nauw samen met de situatie in elk individueel bedrijf.

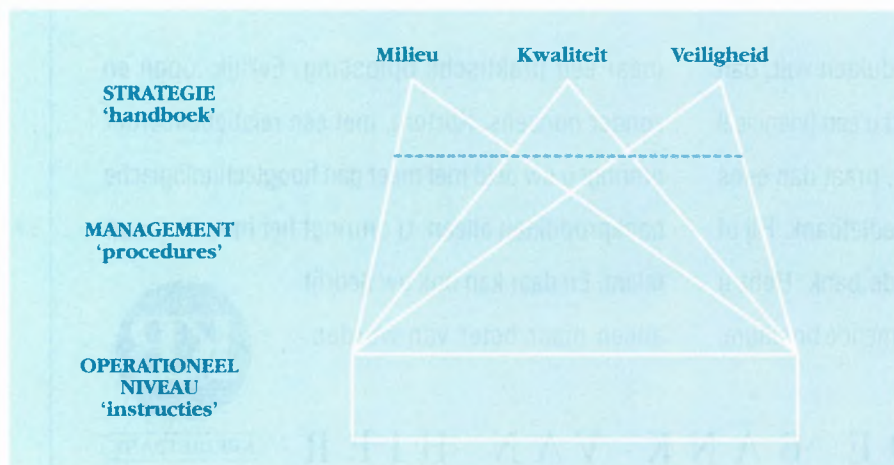
Besluit

Nu een aantal facetten van de integratievraag belicht werden, werd het meteen duidelijk dat een algemeen antwoord op de titel van dit artikel zinloos zou zijn.

Op beleidsniveau is het duidelijk dat de drie aandachtspunten uit een verschillende hoek komen. Kwaliteitszorg is het instrument bij uitstek om de bedrijfsdoelstellingen te realiseren, terwijl milieuzorg en veiligheidszorg randvoorwaarden zijn voor het ondernemen. Het versmelten van beleidsverklaringen is daarom niet aangewezen.

Op het operationele niveau heerst de algemene levensfilosofie van de con-

Figuur 2
Integratiemodel voor kwaliteits-, milieu- en veiligheidszorgsystemen

Bron: WES

Foto HOL, Kortrijk

De panelleden in debat over 'zin en onzin van geïntegreerde zorgsystemen' tijdens een studienamiddag georganiseerd op 13 november 1997 door CKZ West-Vlaanderen en GOM-West-Vlaanderen.

tinue verbetering. Het is evident dat deze 'way of life' overal thuis hoort. Hier heeft de integratiegedachte haar sterkste punten.

Bij het daadwerkelijk integreren van de beheersingsmechanismen, moet er keihard gewerkt worden. Hier gaat het

om het naast elkaar leggen van processen, mechanismen die zo efficiënt mogelijk in elkaar moeten passen. Hier is integratie hard labeur, met vallen en opstaan.

De integratie van de documentatie is slechts een klein onderdeel van het

debat, en men kan zich hier richten op het gekende piramidemodel.

Het addertje onder het gras zit echter in de faseverschuiving, in de ontplooiing van de zorgsystemen. Hier past geen algemeen antwoord, maar worden de knelpunten gemaakt en opgelost door het bedrijfsklimaat.

Maar wie daadwerkelijk start met het integreren van KVM-zorg, zal nog andere facetten ontdekken dan deze die hier behandeld werden. Denk maar aan de registratiepolitiek, de auditplanning en, niet te vergeten, de integratie van de wettelijke bepalingen in het managementsysteem. De praktijkervaring zal hier elke theorie achterhalen.

Er kan dan ook gerust gesteld worden dat integratie een langetermijnactiviteit is die zelf ook onderhevig is aan continue verbetering.

KB & Ondernemer

De Kredietbank. Daar kom je als ondernemer verder mee.

Als u van een bank louter bankprodukten wilt, dan kunt u uit veel ruiven eten. Maar zoekt u een financieel expert die hard werkt voor uw geld, praat dan eens met een relatiebeheerder van de Kredietbank. Hij of zij is de link tussen uw bedrijf en de bank. Hebt u een probleem, dan krijgt u geen glimmende brochure,

maar een praktische oplossing. Eerlijk, open en zonder nonsens. Kortom, met een relatiebeheerder omringt u uw geld met meer dan hoogtechnologische bankprodukten alleen. U omringt het met een hoop talent. En daar kan ook uw bedrijf alleen maar beter van worden.

KREDIETBANK

THUIS BIJ DE BANK VAN HIER

Het WES biedt een brede waaier van begeleiding aan op volgende terreinen:

1. Bedrijfsinterne milieuzorg:

- ➔ Bedrijfsmilieuanalyse op maat van uw bedrijf:
 - ☞ Milieu-impact;
 - ☞ Milieukosten;
 - ☞ Milieuadministratie;
 - ☞ Milieubeleid;
- ➔ Milieuzorgsysteem: ISO 14001, EMAS-registratie en BS 7750;
- ➔ Emissiepreventie (procesgeïntegreerde saneringsstudie);
- ➔ Opsporen en evalueren van milieuvriendelijke productietechnieken (BATNEEC);
- ➔ Controle productverliezen via emissies (vast afval en afvalwater);
- ➔ Opleidingsprogramma's intern en extern.

2. Decreet bedrijfsinterne milieuzorg:

- ➔ Uitvoeren van milieuaudit;
- ➔ Opstellen van een milieujaarverslag.

3. Vergunningen:

- ➔ Milieuvergunning;
- ➔ Vergunning voor winning van grondwater;
- ➔ Vergunning voor captatie van oppervlaktewater.

4. Relevante milieuwetgeving:

- ➔ Meldingsplicht afvalstoffen en emissiejaarverslag;
- ➔ Briefing naar aangesloten bedrijven op contractuele basis.

5. Afvalwaterbehandeling:

- ➔ Dimensionering afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Optimalisatie en rendementsbepaling afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Kosten/baten-analyse van het afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Evaluatie offertes afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Financiële impact milieuheffing;
- ➔ Slib als additionele bemester in de landbouw;
- ➔ Begeleiding klaarmeester (bedrijfsgericht).

6. Milieueffectenrapportering (MER):

- ➔ Erkende MER-deskundigen in alle disciplines vereist volgens het MER-Besluit.

Voor meer informatie kunt U zich richten tot:

WES Milieuonderzoek en -Advies,
Baron Ruzettelaan 33,

8310 Assebroek-Brugge

050/36.71.36

vragen naar ir. Johan Lammerant of ir. Frank Lagaisse

050/36.31.86

Bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen naar bedrijfstak, 30 juni 1996

Bron : RSZ.

BEDRIJVIGHEID	Prov. West-Vlaanderen			Arr. Brugge			Arr. Diksmuide			Arr. Ieper		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Landbouw, jacht, bosbouw	2229	1218	3447	396	119	515	89	75	164	278	145	423
Visserij	744	24	768	493	10	503			0			0
<i>PRIMAIRE SECTOR</i>	2973	1242	4215	889	129	1018	89	75	164	278	145	423
Metaal	27343	5434	32777	7238	1709	8947	473	52	525	2312	326	2638
Textiel	11541	7491	19032	158	136	294	124	162	286	455	397	852
Productie van synthetische en kunstmatige vezels	244	66	310			0			0			0
Hout	3058	338	3396	97	8	105	39	3	42	226	8	234
Productie van meubelen	6308	1460	7768	1308	309	1617	311	48	359	537	231	768
Konfektie	389	3512	3901	16	242	258	6	37	43	102	335	437
Bont	6	15	21			0			0			0
Leder	69	243	312	59	176	235			0	2	12	14
Schoenen	71	139	210	11	8	19			0			0
Voeding	9061	4722	13783	1216	747	1963	292	215	507	1129	682	1811
Drank	631	91	722	202	32	234	22	5	27	53	10	63
Tabak	96	161	257	8	40	48	27	42	69	33	30	63
Vervaard. niet-metaalhoudende producten, excl. glas	2725	188	2913	272	9	281	234	17	251	252	8	260
Glas	1103	386	1489	334	15	349			0			0
Uitgeverijen, drukkerijen	2442	1339	3781	672	300	972	15	12	27	112	80	192
Papier- en karton	569	249	818	33	19	52			0	63	27	90
Chemische nijverheid	1709	587	2296	213	58	271			0	321	219	540
Vervaardiging van cokes, geraffineerde aardolieproducten en splijt- en kweekstoffen	24	1	25	24	1	25			0			0
Rubber- en kunststofnijverheid	2606	695	3301	167	37	204	62	6	68	30	4	34
Winning van energiehoudende delfstoffen	0	0	0			0			0			0
Winning van niet-energiehoudende delfstoffen	0	0	0			0			0			0
Recuperatie en recycling	398	195	593	45	19	64	28	7	35	7		7
Elektriciteit, gas, water	1627	234	1861	275	41	316	50	3	53	38	4	42
Overige industrie	446	386	832	26	57	83	26	6	32	4	5	9
Totaal industrie	72466	27932	100398	12374	3963	16337	1709	615	2324	5676	2378	8054
Bouw	21981	980	22961	4496	192	4688	1176	38	1214	2042	74	2116
<i>SECUNDAIRE SECTOR</i>	94447	28912	123359	16870	4155	21025	2885	653	3538	7718	2452	10170
Verkoop en reparatie van auto's en motorrijwielen; kleinhandel in motorbrandstoffen	4028	763	4791	983	183	1166	183	29	212	296	78	374
Groothandel & handelsbemiddeling	10212	4343	14555	2024	881	2905	336	97	433	565	258	823
Kleinhandel	5306	13548	18854	1478	4045	5523	177	368	545	355	828	1183
Hotels en restaurants	7590	9836	17426	2547	2840	5387	114	336	450	518	809	1327
Vervoer, opslag en communicatie	19779	3204	22983	6338	971	7309	503	82	585	1171	132	1303
Financiële instellingen	3811	2451	6262	1048	657	1705	93	56	149	241	134	375
Verzekeringswezen	201	137	338	22	20	42	3	1	4	17	18	35
Hulpbedrijven i.v.m. financiële instellingen	233	657	890	57	121	178	2	33	35	21	61	82
Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven	12711	11855	24566	2156	2529	4685	127	169	296	1022	862	1884
Openbaar bestuur	18199	8065	26264	7178	3154	10332	508	203	711	1468	555	2023
Onderwijs	13122	20573	33695	3990	5558	9548	443	917	1360	1080	1652	2732
Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	8042	32794	40836	2611	9700	12311	146	1133	1279	863	2980	3843
Gemeenschapsvoorzieningen, sociaal-culturele en persoonlijke diensten	5990	5683	11673	1834	1788	3622	148	110	258	673	500	1173
Particuliere huishoudens met werknemers, overige diensten	155	759	914	47	237	284		5	5	9	56	65
<i>TERTIAIRE SECTOR</i>	109379	114668	224047	32313	32684	64997	2783	3539	6322	8299	8923	17222
Algemeen totaal	206799	144822	351621	50072	36968	87040	5757	4267	10024	16295	11520	27815

Arr. Kortrijk			Arr. Oostende			Arr. Roeselare			Arr. Tielt			Arr. Veurne		
Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
446	174	620	75	29	104	472	403	875	357	268	625	116	5	121
		0	204	11	215	2	3	5			0	45		45
446	174	620	279	40	319	474	406	880	357	268	625	161	5	166
8402	1683	10085	1300	351	1651	5922	988	6910	1280	252	1532	416	73	489
7271	4394	11665	113	54	167	381	395	776	2839	1779	4618	200	174	374
121	57	178			0			0	123	9	132			0
888	194	1082	74	2	76	353	44	397	1356	77	1433	25	2	27
2066	336	2402	69	12	81	1298	361	1659	630	153	783	89	10	99
142	1345	1487	0	6	6	69	890	959	54	654	708		3	3
		0		0	0		5	5			0	6	7	13
1	4	5	1	17	18	2	21	23	4	13	17			0
8	3	11	2		2	50	128	178			0			0
1431	698	2129	550	534	1084	2428	912	3340	1132	476	1608	883	458	1341
168	18	186	5		5	108	14	122	65	11	76	8	1	9
28	49	77			0			0			0			0
1070	88	1158	156	7	163	377	24	401	310	30	340	54	5	59
563	214	777	5		5	200	153	353			0	1	4	5
542	281	823	86	67	153	843	461	1304	162	126	288	10	12	22
254	58	312	2	9	11	78	42	120	139	94	233			0
467	150	617	408	47	455	46	16	62	240	78	318	14	19	33
		0			0			0			0			0
742	185	927	56	9	65	789	231	1020	759	223	982	1		1
		0			0			0			0			0
		0			0			0			0			0
79	39	118	61	7	68	162	84	246	16	38	54		1	1
1088	169	1257	71	6	77	50	6	56	8	1	9	47	4	51
177	116	293	104	11	115	82	152	234	27	39	66			0
25.508	10081	35589	3063	1144	4207	13238	4922	18160	9150	4060	13210	1748	769	2517
6378	314	6692	1828	91	1919	3142	146	3288	2124	92	2216	795	33	828
31886	10395	42281	4891	1235	6126	16380	5068	21448	11274	4152	15426	2543	802	3345
1163	213	1376	357	70	427	642	123	765	237	45	282	167	22	189
3692	1690	5382	883	324	1207	1515	632	2147	901	375	1276	296	86	382
1377	3188	4565	644	1925	2569	670	1805	2475	283	634	917	322	755	1077
1456	1893	3349	1470	1879	3349	525	765	1290	146	238	384	814	1076	1890
4023	757	4780	4066	764	4830	2024	280	2304	1124	134	1258	530	84	614
1136	736	1872	312	238	550	628	417	1045	200	131	331	153	82	235
88	59	147	5	4	9	64	35	99	2		2			0
71	227	298	31	55	86	26	86	112	12	55	67	13	19	32
5541	4203	9744	1007	1545	2552	1871	1436	3307	595	574	1169	392	537	929
2713	1665	4378	2741	1114	3855	1081	595	1676	545	329	874	1965	450	2415
3531	5668	9199	1279	2072	3351	1608	2443	4051	588	1247	1835	603	1016	1619
1890	7648	9538	710	3427	4137	1210	4697	5907	219	1562	1781	393	1647	2040
1312	1488	2800	917	728	1645	522	578	1100	241	235	476	343	256	599
33	194	227	51	111	162	14	127	141		17	17	1	12	13
28026	29629	57655	14473	14256	28729	12400	14019	26419	5093	5576	10669	5992	6042	12034
60358	40198	100556	19643	15531	35174	29254	19493	48747	16724	9996	26720	8696	6849	15545

Het verloop van de sociaal-economische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen, toestand november 1997

Werkloosheid

In september 1997 telde West-Vlaanderen 38.908 werklozen¹ (grafiek 1). Op jaarbasis is er een afname van het aantal werklozen met 3,0 %. Sedert juni 1996 was er elke maand een daling op jaarbasis. De gewijzigde beleidsmaatregel ten aanzien van oudere werklozen speelt hierin geen onbelangrijke rol².

Het aandeel van de jeugdwerkloosheid bedroeg in september 29,6 %. Dit is 1,3 procentpunt lager dan in september vorig jaar. Deze daling op jaarbasis deed zich ook in de eerste acht maanden van 1997 voor.

Lopende werkaanbiedingen

Eind september 1997 telde de VDAB 3.922 lopende werkaanbiedingen in West-Vlaanderen. Dit is maar liefst 68,9 % meer dan eind september 1996 en 29,1 % meer dan eind september 1995. In alle vorige maanden van 1997 (van januari tot en met augustus) lag het aantal lopende werkaanbiedingen hoger dan in dezelfde maanden van 1996.

Bouwnijverheid

In juni 1997 werden er in West-Vlaanderen 849 bouwvergunningen³ afgeleverd. Dit is een hoger aantal dan in de maanden januari tot en met mei. Op jaarbasis ligt het aantal wel 1,5 % lager.

Omzet van de bedrijven

In juli 1997 haalden de grote bedrijven met zetel in West-Vlaanderen⁴ een omzet van 127,0 miljard BEF (grafiek 2). Dit betekent in nominale termen een groei van 7,7 % in vergelijking met vorig jaar. De omzetcijfers waren ook in de eerste zes maanden van 1997 hoger op jaarbasis. De totale omzet lag in de periode van januari tot en met juli 1997 ongeveer 6 % hoger dan in dezelfde periode van 1996.

Investerings van de bedrijven

De grote bedrijven met zetel in West-Vlaanderen⁵ investeerden in juli 1997 voor 4,9 miljard BEF. Dit komt in nominale termen overeen met een toename van 28,9 % op jaarbasis. In de eerste zes maanden van 1997 was er ook telkens een stijging op jaarbasis, maar nooit in dezelfde mate. De totale toename van de investeringen van januari tot en met juli 1997 bedroeg 13,1 %.

Het elektriciteitsverbruik van de bedrijven

De West-Vlaamse bedrijven noteerden tijdens het tweede kwartaal van 1997 een elektriciteitsverbruik van 1.081.272 Mwh. Dit is 4,1 % meer dan in het tweede kwartaal van 1996. Na de steeds sterker wordende toename in de loop van 1996, was er in het eerste kwartaal van 1997 een kleinere stijging van het elektriciteitsverbruik (+ 0,7 %). In het tweede kwartaal werd de groei opnieuw sterker.

Conjunctuurindicator Nationale Bank

De bruto synthetische conjunctuurcurve⁶ bereikte in september 1997 een waarde van - 4,9 (grafiek 3). De recente waarden van deze indicator blijven wijzen op een verbeterende conjunctuur. Sedert het begin van 1997 vertoont de afgevlakte synthetische curve (berekend met enkele maanden vertraging) een sterk stijgende trend. Het is vooral de deelindex van de industrie die verantwoordelijk is voor de opwaartse klim van de synthetische curve.

Besluit

De statistiek van de werkloosheid blijft in gunstige richting verder evolueren. Dit is ook het geval voor de jeugdwerkloosheid.

¹ Onder werklozen wordt verstaan : het aantal niet-werkende werkzoekenden. Dit komt overeen met de EG-definitie. Een nadeel is wel dat de oudere werklozen (50 jaar of ouder) niet zijn opgenomen.

² Sedert begin 1996 kan elke werkloze ouder dan 50 jaar en minstens 1 jaar werkloos vrijstelling van inschrijving als werkzoekende bekomen. Vroeger bedroeg deze leeftijdsgrens 55 jaar en meer (of 50 jaar en meer met verminderde arbeidsongeschiktheid).

³ Vergunde woningen in woongebouwen en in niet-woongebouwen.

⁴ Het feit dat de registratie gebeurt naar vestiging van de hoofdzetel betekent dat men niet noodzakelijk de economische activiteit in het betrokken arrondissement meet. Dit nadeel wordt afgezwakt doordat het hier over een evolutie doorheen de tijd gaat. Maandelijkse procentuele veranderingen zijn dan belangrijker dan absolute gegevens.

Een tweede nadeel is dat enkel bedrijven met een omzet van 20 miljoen BEF of meer aangifte doen op maandbasis. Het kan zijn dat een bedrijf nu eens wel en dan weer niet beantwoordt aan dit criterium. Om dit nadeel te ondervangen is het aangewezen op provinciaal niveau te werken. 'Toetreders' en 'uittreders' vallen dan minder op en kunnen elkaar misschien meer compenseren dan als men werkt op het arrondissementele niveau.

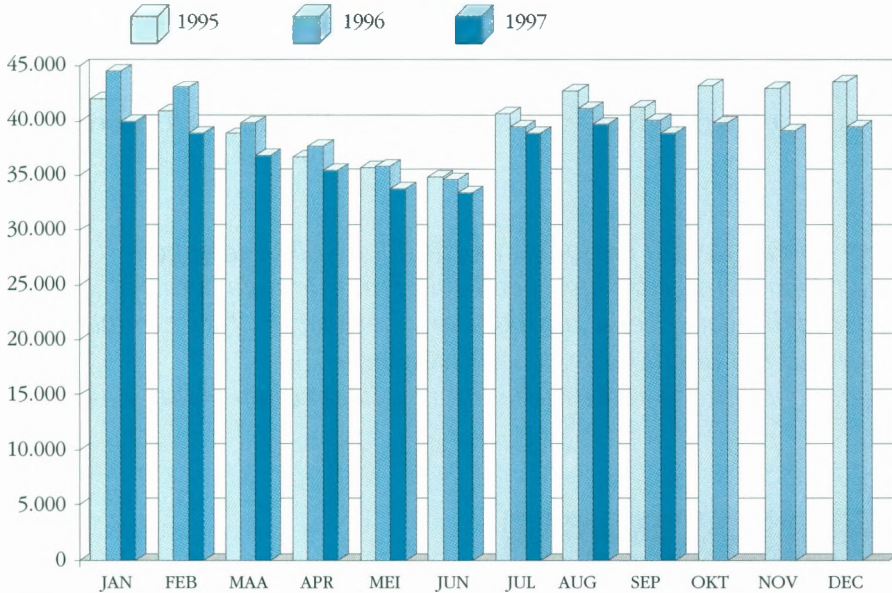
⁵ zie voetnoot 4.

⁶ De constructie van de indicator van de Nationale Bank verloopt als volgt : er wordt maandelijks een enquêteformulier aan bedrijfsleiders verzonden. Daarin gaat men na hoe het gesteld is met een aantal facetten van de activiteit, de vraag en de vooruitzichten. Er zijn drie antwoordmogelijkheden : stijgend (positief), gelijkblijvend of dalend (negatief). De indicator is het saldo van de positieve en de negatieve antwoorden op deze vragen, en dit voor alle ondervraagden. In tegenstelling tot de nationale indicator worden de antwoorden hier niet gewogen.

De maandelijks resultaten van de enquête worden op een grafiek uitgezet. De curve wordt afgevlakt. Zo kan men de trend gemakkelijker onderkennen.

Grafiek 1

Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden in West-Vlaanderen

Bron : VDAB, grafische verwerking WES

De lopende werkaanbiedingen bij de VDAB blijven maandelijks hoger dan een jaar geleden.

Het aantal afgeleverde bouwvergunningen lag in juni 1997 net iets onder het aantal van juni 1996.

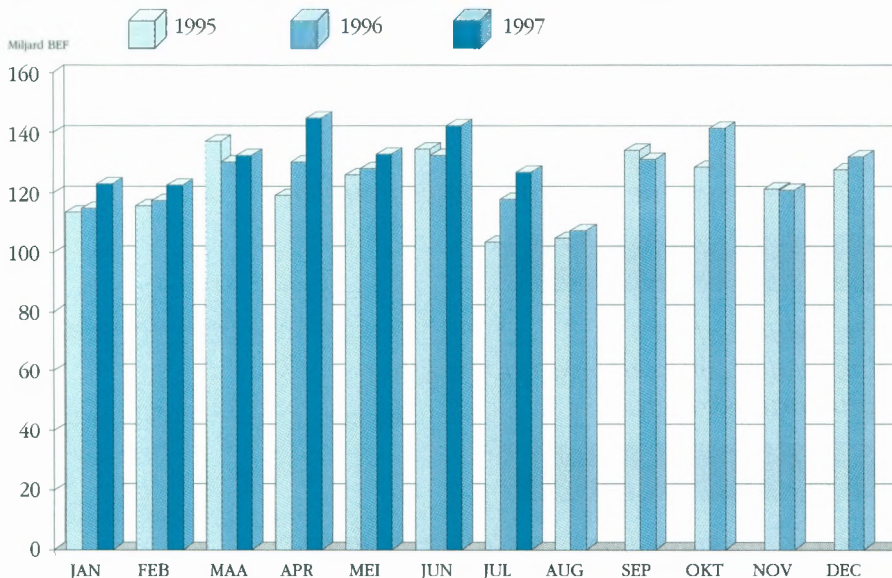
Zowel de omzet als de investeringen van de grote bedrijven met zetel in West-Vlaanderen situeren zich op een hoger niveau in vergelijking met vorig jaar. In juli 1997 was de omzet 7,7 % hoger en de investeringen maar liefst 28,9 % hoger dan in juli 1996. Voor de eerste zeven maanden van 1997 was de toename respectievelijk 6,0 % en 13,1 %.

Ook het elektriciteitsverbruik stijgt op jaarbasis.

De sociaal-economische indicatoren verlopen dus gunstig. Ook de recente waarden van de bruto- en de afgevlakte conjunctuurcurve blijven goed en wijzen op een verbeterde conjunctuur.

Grafiek 2

Evolutie omzet West-Vlaamse bedrijven (volgens BTW-aangiften)

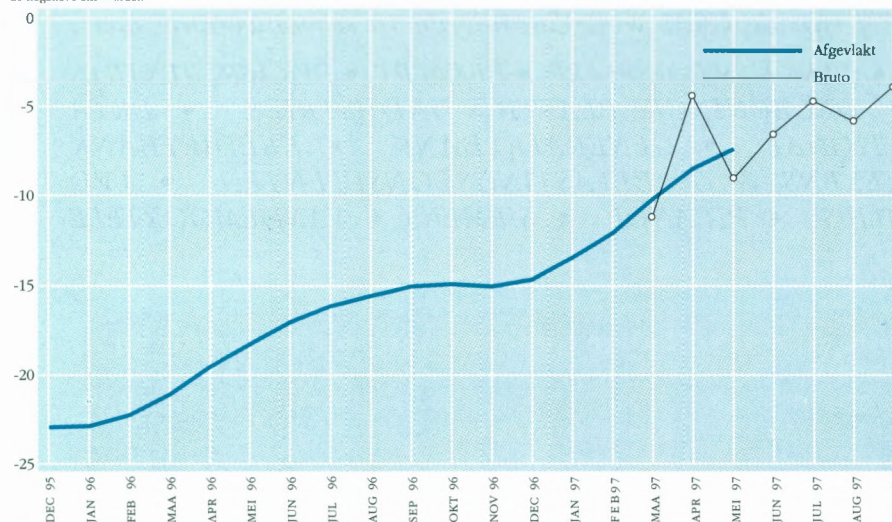

Bron : NIS, grafische verwerking WES

Grafiek 3

Synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen

Saldo van de positieve en de negatieve antwoorden

Bron : NBB, grafische verwerking WES

Uitwisseling van informatie, ervaring en knowhow tussen grote en kleine ondernemingen

In praktijkgerichte workshops van een tiental personen wordt door KMO-managers en deskundigen van grote bedrijven van gedachten gewisseld rond actuele bedrijfsuitdagingen. Wij stippen hieronder uit het gevarieerde aanbod van onze vier deelprogramma's enkele onderwerpen aan, waarrond het debat kan gevoerd worden.

Deze informele en ongedwongen debatten leveren unieke informatie op die u toelaten uw beleid te optimaliseren in :

TECHNOLOGIE

- ↗ *Strategische innovaties in product en proces*
- ↗ *Procestechnologie en flexibiliteit*
- ↗ *Informatietechnologie en telematica*

EXPORT

- ↗ *Starten en groeien met export*
- ↗ *Marketing- en verkoopplannen bij export*
- ↗ *Exporteren binnen de Europese Unie of naar nieuwe markten?*

MILIEU

- ↗ *Afvalpreventie en verpakkingsafval*
- ↗ *Opslag van gevaarlijke stoffen en bodemverontreiniging*
- ↗ *Beperking van waterverbruikskosten*

FINANCIËN

- ↗ *Financiële planning op korte, middellange en lange termijn*
- ↗ *Overnames en opvolgingsplanning*
- ↗ *De Euro: betalen met gelijke munt*

Link is een initiatief van de GOM West-Vlaanderen in samenwerking met :

- BANK BRUSSEL LAMBERT • BANK VAN ROESELARE • BEKAERT • BEKAERT TEXTILES
- DAIKIN EUROPE • DECEUNINCK PLASTICS INDUSTRIES • ERTA
- GENENCOR INTERNATIONAL • GENERALE BANK • KREDIETBANK
- LEVI STRAUSS • LIEVENS & C° BELASTINGSCONSULENTEN • LVD
- NEW HOLLAND • PHILIPS • PICANOL • SIEMENS • VANDEMOORTELE
- VAN DE WIELE

Voor meer informatie en een volledige folder kunt u steeds terecht bij :

GOM - West-Vlaanderen

Luc Vermandere

Pascal Walrave

Baron Ruzettelaan 33

8310 Assebroek/Brugge

Tel : 050/36 71 00

Fax: 050/36 31 86

E-mail: gom@gomwvl.be

▪ De VDAB heeft een nieuw trainings- en opleidingscentrum geopend te Oostkamp voor werkzoekenden uit het Noorden van de provincie. Men kan er terecht voor taalopleidingen, informatica en buretica, boekhouden, bedrijfscommunicatie en human resources management.

Ook werknemers kunnen er opleidingen krijgen met verschillende software-opleidingspakketten, aangevuld met andere opleidingsmodules op het vlak van talen, managementvaardigheden, verkooptechnieken en dergelijke.

▪ **American Port Services (APS)**, een gespecialiseerd bedrijf in de dienstensector, bouwt in Zeebrugge een 'hub' (centrale draaischijf) voor de trafiek van nieuwe auto's in Noord-Europa. Hiervoor is een nieuwe vennootschap in oprichting waarin naast APS als meerderheidsaandeelhouder ook Sea Ro terminal en de Antwerpse transportgroep Cobelfret zullen deelnemen. De nieuwe onderneming zal op een terrein van 20 hectare een centrum bouwen waar nieuwe wagens van diverse merken worden afgewerkt. De investering bedraagt circa 400 miljoen fr. Het centrum zal in augustus 1998 operationeel zijn en onder meer Chryslers, verscheept vanuit de Amerikaanse oostkust ontvangen.

Op jaarbasis gaat het om 50.000 eenheden.

▪ Het provinciebestuur West-Vlaanderen heeft op 29 november jongstleden het **Infopunt Europa** geopend in de Academiestraat te Brugge. Het infopunt komt er op vraag van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Europese Commissie aan alle provincies. De bevolking zal bij het Infopunt informatie krijgen over materies met betrekking tot Europa. Er zal een informatiedesk komen waar men tijdschriften en andere publicaties kan raadplegen, promotie- en sensibiliseringsmateriaal kan krijgen en op Internet kan werken. Andere mogelijke initiatieven zijn informatiesessies, bezoeken aan Europese instellingen, opleidingen en een jaarlijks evenement waarbij de link wordt gelegd tussen Europa en de provincie. Er moet ook een overlegplatform tot stand komen met andere organisaties en overheden die rond Europa werken.

▪ **Speech Systems**, marktleider in de USA voor spraakherkennings-toepassingen in industriële omgevingen, investeert in een Europese vestiging in Flanders Language Valley te Ieper. Flanders Language Fund, het gelijknamige technologiefonds, zal 3,5 miljoen dollar investeren. Van deze Vlaamse inbreng wordt 2,5 miljoen dollar geïnvesteerd in het moederbedrijf Speech Systems in Colorado. Het resterende bedrag van 1 miljoen dollar wordt door het fonds gebruikt voor Speech Systems Europe te Ieper. Van het Amerikaanse moederbedrijf wordt een gelijkwaardige inspanning verwacht. De totale investering in Speech Systems Europe zal 2 miljoen dollar bedragen. Speech Systems is het zevende dossier waarin Flanders Language Fund investeert. Het technologiefonds nam reeds participaties in Quarterdeck Flanders, NDC, NDC Voice, Keyware Technologies, Dictation Consortium en Xiox. Samen stellen deze bedrijven 80 mensen tewerk. Half 1998 zal de tewerkstelling 200 man bedragen.

▪ Van 1998 tot het jaar 2000 werken de 18 Westhoekgemeenten en de provincie West-Vlaanderen nauw samen rond de toeristische promotie van de Westhoek. Ze beschikken hierbij over een jaarlijks budget van 10 miljoen fr. Een promotiecampagne, deelname aan beurzen en de uitgave van de Westhoekgids in vier talen moeten de regio promoten als 'de Westhoek, pure verwondering.'

▪ **Philips Brugge** heeft in november jongstleden de 'Flat TV' gelanceerd, een televisie met een plat beeldscherm van amper 11cm dikte dat als een schilderij aan de muur wordt gehangen.

Dit is meteen een wereldpremière. Belangrijk is het feit dat het toestel volledig in de Brugse vestiging werd ontworpen en geproduceerd. Na de zware herstructureringen van Philips in het voorbije jaar met een groot verlies aan arbeidsplaatsen als gevolg, is de vestiging te Brugge inmiddels uitgebouwd tot het competentiecentrum voor 'top-televisies', of het duurste gamma televisietoestellen. Dit betekent in de praktijk dat alle highend modellen wereldwijd in Brugge worden ontwikkeld, ook al worden ze elders geproduceerd. Op jaarbasis worden in Philips Brugge vier-tot vijfhonderdduizend highend televisies gemaakt met de nieuwe 16/9-breedbeeldverhouding. Hier is nu de 'Flat TV' bijgekomen. De platte televisie zal vooral aan professionele gebruikers van multimedia-voorstellingen en aan klanten die in de thuisbioscoop geïnteresseerd zijn, verkocht worden. Het toestel zal ongeveer 650.000 fr. kosten. Philips hoopt tegen het jaar 2000 een miljoen van deze schilderijtelevisies te verkopen.

Philips lanceert de 'schilderij televisie'.

west - vlaamsche elektriciteitsmaatschappij

intercommunale vereniging

Hoogstraat 37 - 8000 Brugge

tel. 050 / 33 79 51

**wij zorgen voor energie, verwarming en
ontspanning,
ook op de meest landelijke gebieden.**

ELEKTRICITEIT - AARDGAS - KABELTELEVISIE

▪ Vanaf 1 september 1997 werd door de provincie West-Vlaanderen het centrum *Tele-Westhoek* opgestart in het kader van het Europese 5b-programma. Het Vlaamse Gewest en het bedrijf *Lernout & Hauspie* participeren in dit project. Het centrum, gevestigd in het Esenkasteel te Diksmuide, heeft twee hoofdopdrachten: het zoeken naar gebruiksmogelijkheden van telecommunicatie in een plattelandsgebied als de Westhoek en het uitvoeren van een experiment inzake afstandsonderwijs (*Tele-educatie*). Dit laatste project gaat van start in de kleinste dorpen in de Westhoek en heeft als bedoeling de dorpsbewoners nieuwe mogelijkheden aan te bieden op vlak van onderwijs via multimedia.

▪ De haven van Zeebrugge heeft in de eerste negen maanden van dit jaar een totale goederenoverslag van 23,7 miljoen ton genoteerd. Dit is een stijging van 12,7% ten opzichte van eenzelfde periode in 1996. Het containerverkeer steeg het sterkst met 17,6% naar 5,5 miljoen ton. Het aantrekken van een aantal nieuwe trajecten zoals de nieuwe roroverbinding op Dartford en de wekelijkse containerdienst op Zuid-Amerika droegen onder meer bij tot deze gunstige resultaten. Het havenbestuur verwacht voor het hele jaar een globale overslag van 32 à 32,5 miljoen ton.

▪ De intercommunale *Gaselwest* investeert deze maanden 314 miljoen fr. in werken aan de netten van elektriciteit, aardgas en kabeltelevisie voor de sectoren Kust, Kortrijk, Menen, Ieper en Roeselare.

▪ Busbouwer *Jonckheere Bus & Coach* uit Roeselare creëert 75 extra banen als gevolg van een sterke stijging in de bestellingen. *Jonckheere* werd in 1994 overgenomen door de *Berkhofgroep* uit Nederland. Dit jaar zullen de Nederlandse en Belgische fabrieken samen ongeveer 780 bussen maken waarvan 400 bij *Jonckheere*. Voor 1998 wordt een groepsproductie van ruim 1100 bussen verwacht. *Jonckheere* zal 115 bussen leveren voor het Waalse openbaar vervoer. Ook is er een order van 120 bussen voor het openbaar vervoer in de hoofdstad van Jamaica, een bestelling van 50 gewone bussen en 25 dubbeldekkers voor Londen en een order van 24 lagevloerbussen voor de stad Gent. Er worden ook bussen geleverd aan Nederland,

Scandinavië, Zwitserland, Luxemburg, Hongkong en Israël. Met Nissan Diesel touringcars in de Filipijnse hoofdstad Manilla heeft *Jonckheere* een goedlopende samenwerking en er zijn plannen voor een joint venture in India. Alleen bij *Jonckheere Polska* in Poien zijn er problemen. De productie bij deze vestiging in Polen waar bussen worden gebouwd op basis van karkassen die toegeleverd worden vanuit Roeselare, wordt waarschijnlijk stopgezet. Bij *Jonckheere* werken 435 mensen. Voor 1997 wordt een groepsomzet van meer dan vijf miljard fr. verwacht.

De 'Mistral' van *Jonckheere Bus & Coach*.

▪ **Suikers Lebbe** uit Oostkamp heeft een meerderheidsparticipatie verworven in het Franse bedrijf **Nougat Chabert & Guillot** uit Montélimar. Deze firma realiseert een omzet van 600 miljoen fr. en stelt 110 mensen tewerk. Sinds vijf jaar beschikt de firma over een procédé om nougat vloeibaar te maken voor verwerking in ijs en chocola. De overname betekent voor Suikers Lebbe een versterking van de divisie toeleveringsproducten voor de banketbakkerijen.

▪ **Het Vrij Technisch Instituut (VTI)** te Brugge beschikt over een nieuwe vleugel met vier bouwlagen. In het nieuwe gebouw gelegen achter het bestaande schoolgebouw in de Zandstraat is voortaan de Grafische Afdeling van het VTI gehuisvest. In de campus Zandstraat bedraagt het aantal leerlingen in de afdeling Bouwopleidingen en in de Grafische School 800. In het totaal volgen 1800 leerlingen les aan het VTI.

▪ **De School voor Bestuursrecht van West-Vlaanderen**, gevestigd in het Provinciehuis Boeverbos te Sint-Andries-Brugge, vierde op 11 oktober jongstleden haar 75 jaar bestaan. In de loop der jaren evolueerde de School voor Bestuursrecht van een eenvoudige structuur tot een driejarige cyclus met een administratieve en een technische afdeling. De administratieve afdeling werd aangevuld met een facultatief vierde jaar. Met een gediversifieerd aanbod van lespakketten wil de School soepel inspelen op de wensen van lokale bestuurders en op de evoluties in personeelsbeleid.

▪ **Westimex Belgium**, de fabriek uit Veurne die onder meer chips produceert onder de merknaam **Croky**, komt in Amerikaanse handen. Het Britse koekjesconcern **United Biscuits** waaronder **Westimex** nu ressorteert en **PepsiCo**, de moedermaatschappij van **Pepsi Cola**, ruilen een reeks belangen op het gebied van snacks en koekjes. Hoofdreden van de transactie is dat **United Biscuits** zich voortaan toelegt op het produceren van koekjes en **PepsiCo** op snacks. Zo zal het Britse concern het Franse Biscuiterie **Nantaise** van **Pepsi** overnemen waar 'le BN', het favoriete gevulde koekje van de Fransen, wordt gemaakt. Bij **Westimex** werken 650 mensen. De werkgelegenheid zal door de transactie niet in het gedrang komen. **Westimex** boekte in 1996 een omzet van 4,3 miljard fr. en een netto-winst van 148,5 miljoen fr.

▪ In het **Bedrijvencentrum regio Roeselare** hebben zich de jongste maanden een viertal jonge bedrijven gevestigd, namelijk:
ISM, *The International Sales Marketing Service Group*, gespecialiseerd in de selectie en recrutering van hoger commercieel kader;
C&X Reclame, gespecialiseerd in zeefdruk en belettering;
VeGeBe, de vereniging van de groentenverwerkende bedrijven, voor het behartigen van de beroepsbelangen van haar leden en ten slotte
Pharmaceuticals ANDACON, die vanaf 1 april 1998 farmaceutische producten zal verkopen.

▪ Vanaf 14 december jongstleden rijdt de hogesnelheidstrein **Thalys** van Brussel naar Parijs in 1.25 uur tegen een snelheid van 300 km per uur. Ook Brugge en Oostende hebben voortaan een rechtstreekse verbinding met Parijs. Het aanbod bestaat op werkdagen uit twee rechtstreekse heen- en terugritten tussen Brugge en Parijs. Op zaterdag en zondag is er telkens één rechtstreekse verbinding heen en terug. Vanuit Oostende is de snelste reistijd naar Parijs 2.41 uur, vanuit Brugge 2.26 uur.

▪ De Franse rederij **Compagnie Maritime d'Affrètement (CMA)** brengt zijn wekelijkse containerdienst op het Verre Oosten van Antwerpen naar Zeebrugge over. Op jaarbasis betekent dit een vrachtvolume van 60.000 tot 70.000 containers. Daarmee haalt Zeebrugge een belangrijke containerlijn binnen. Tot nu toe was CMA een trouwe klant in Antwerpen waar de schepen door Hessenatie werden behandeld. De keuze voor Zeebrugge was het gevolg van een ingrijpende herstructurering van de dienst waarbij het aantal schepen werd verminderd, maar de wekelijkse frequentie behouden. In dit kader kon aanzienlijke tijdsinstroom geboekt worden door Zeebrugge in plaats van Antwerpen aan te varen. CMA verandert wel van haven maar niet van goederenbehandelaar. In Zeebrugge zal de behandeling van de schepen gebeuren door Ocean Containerterminal Hessenatie Zeebrugge.

Brusselle Enterprises nv

Westendelaan 1, 8620 Nieuwpoort

Tel. 058/23.25.13

Fax 058/23.05.76

Aanneming van draai-, frees-, slijp- en kotterwerk,
 zowel conventioneel als op CNC-machines
 Vol- en halfautomatisch lassen

▪ *In de Oostendse voorhaven is de laatste fase van de renovatie van het Zeewezen-dok van start gegaan. Het Zeewezen-dok is gericht op het roro-verkeer van en naar het Verenigd Koninkrijk en op de kustvaart binnen de Europese Unie. De renovatie van het dok zal naar verwachting in mei 1998 klaar zijn. De haven van Oostende zal dan naast de diepwaterkaai over een tweede volwaardige (vracht)roro-terminal beschikken in de onmiddellijke nabijheid van de zee, vlakbij het Europees wegennetwerk en dicht bij de regionale luchthaven.*

▪ *In de maand oktober werd te Oostende de nv Plassendale opgericht. Dit filiaal van de AG Haven Oostende zal, in samenwerking met de WIER, drie industriegebieden ontsluiten in de directe achterhaven van Oostende met een globale oppervlakte van circa 170 ha. De terreinen zijn gelegen langsheen of dicht bij het kanaal Gent-Oostende. Door industriële activiteiten op deze gronden aan te trekken, beoogt het project Plassendale de industriële basis van Oostende te versterken.*

▪ *Speciaal voor startende ondernemingen, hebben het NCMV en de West-Vlaamse Vormingsinstituten het project 'Ondernemers voor Ondernemers' op touw gezet. Via dit peterschapsproject worden kleine ondernemingen begeleid door bedrijfsleiders van peterbedrijven waarbij KMO-ervaring en knowhow worden overgedragen. Het project is in het najaar van start gegaan te Roeselaere, Brugge, Ieper, Kortrijk, Oostende en Veurne.*

▪ *Het chemiebedrijf Proviron stevent dit jaar af op een omzet van 1,2 miljard fr. Proviron heeft in 1996 UCB Oostende overgenomen. Bijna 90% van de omzet wordt vandaag in de Oostendse site gerealiseerd. Naast drie hoofdproducten maakt het bedrijf in Oostende nog een 30-tal chemische specialiteiten met een hoge toegevoegde waarde. De firma wil 100 miljoen fr. investeren in een nieuwe reactor op de site van Oostende om bijkomende chemicaliën in grotere hoeveelheden aan te maken. Tevens wordt het dochterbedrijf in de Verenigde Staten verder uitgebouwd. In het najaar werd eveneens een dochterfirma opgericht in Duitsland voor de regeneratie van remolie. Bij Proviron werken 134 mensen waarvan 77 tewerkgesteld zijn op de site in Oostende.*

BR - FONDSSEN

EEN KLARE KIJK OP BELEGGEN

BANK VAN ROESELARE

OP SPAREN STAAN GEEN JAREN.

industriepark van nationaal belang met doorgangshallen

rechtstreeks aangesloten op de A 19 en het Franse autowegennet via de A 25

Info industriegrond

Stad Poperinge
Tel. 057/33.40.81
Fax 057/33.75.81

W.I.E.R.

Tel. 050/35.81.28
Fax 050/35.68.49

Info doorgangshallen

Stad Poperinge
Tel. 057/33.40.81
Fax 057/33.75.81

G.O.M. West-Vlaanderen

Tel. 050/35.81.31
Fax 050/36.31.86

TIV

Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's

Als **innoverende KMO** wenst U: een goed product, een geschikte partner,
een klare kijk op de nieuwste technologische ontwikkelingen,
een passende strategie, de juiste informatiekanalen, een snel resultaat

TIV: uw rechterhand voor een succesvolle innovatiestrategie

Tot uw beschikking staan:
een multidisciplinair team
jarenlange ervaring in het opsporen van de
nieuwste producten, processen of projecten
toegang tot databanken, instituten, federaties, ...
waar ook ter wereld
een flexibele, uitgeteste methodiek
technologie-monitoring
geleide workshop voor het initiëren van productideeën

TIV biedt U een volledig gepersonaliseerd programma aan

startbespreking en formulering van uw
interesseprofiel
wereldwijde prospectie en contactname
analyse van de respons
evaluatie van de voorstellen
rapportering van de resultaten
opvolging van de contacten

**De Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw
werd opgericht door de vijf Vlaamse GOM's en
wordt door hen en de Vlaamse Executieve gesteund.**

Contactadressen:

GOM-West-Vlaanderen
Baron Ruzettelaan 33, 8310 Brugge-Assebroek
Tel. 050/36.71.00. - Fax 050/36.31.86

TIV
Bisschoffsheim 25, 1000 Brussel
Tel. 02/219.56.10 - Fax 02/219.82.27

POLYVALENTE bedrijfs- en kantoorruimten te huur

Diksmuide - Ieper - Oostende - Poperinge - Veurne - Wevelgem

**optimaal gelegen
bedrijfsvriendelijk milieu**

**voor meer inlichtingen,
contacteer:**

GOM
WEST-VLAANDEREN

Baron Ruzettelaan 33,
8310 Assebroek-Brugge
tel. 050/36 71 00
fax 050/36 31 86

symbio'se (<Fr.< Gr.)v., 1 het verschijnsel dat twee ongelijksoortige organismen leven op of in elkaar tot wederzijds voordeel, 2. het harmonisch met elkaar leven of met elkaar omgaan van (groepen van) mensen, die wederzijds van elkaar afhankelijk zijn.

Twee bankiers bundelen hun krachten

ALSK Bank en Krediet aan de Nijverheid werken samen in efficiënt en innovatief bedrijfsbankieren.

Twee belangrijke bankiers bundelen hun ervaring en kennis van meer dan 200 jaar in het voordeel van hun cliënten.

Dankzij deze symbiose en de intense samenwerking tussen ALSK Bank en Krediet aan de Nijverheid krijgen corporate klanten, grote bedrijven en KMO's extra mogelijkheden.

Deze bundeling van krachten maakt onze beide banken sterker en geeft uw bedrijf meer slagkracht.

We willen uw "stuwende kracht" zijn.

Samen sterker dan ooit.

Wij zijn bedrijvig voor uw bedrijf

Contactpersoon: Annita Lejeune,
Sterrenkundelaan 14, B-1210 Brussel
Tel.: 02 214 15 23

Bedrijvencentra in beweging

Vanaf 19 november 1997 startte de GOM - West-Vlaanderen op de regionale televisiezenders een promotiecampagne over de bedrijvencentra.

Deze promotiecampagne werd mogelijk gemaakt door een belangrijke inbreng van het Europees 5b-programma. Door deze inbreng wenste het 5b-fonds de drie bedrijvencentra en vier doorgangsgebouwen in het 5b-gebied toe te laten op een efficiëntere wijze mee te stappen in deze gezamenlijke campagne.

In 1983 richtte de GOM - West-Vlaanderen het eerste bedrijvencentrum in Vlaanderen op. Dit initiatief was geïnspireerd door twee peilers :

- de drempel tot het bedrijfsproces voor initiatieven van jonge mensen moest worden verlaagd;
- de kans op mislukken van een bedrijfsinitiatief moest worden verminderd.

West-Vlaanderen beschikt nu over een netwerk van zeven bedrijvencentra : Brugge, Ieper, Oostende, Roeselare, Veurne, Waregem en Wevelgem.

In zo'n centrum wordt aan startende ondernemers logistieke steun verleend, zoals aangepaste ruimten, secretariaats-service en managementsbegeleiding. Een heel specifieke rol is op dit vlak voor

de bedrijvencentra in de toekomst weggelegd. Zij moeten de jonge ondernemers materieel en vakkundig ondersteunen door in te spelen op het snel evoluerende multimedialandschap. Deze nieuwe hoogtechnologische pareltjes zijn voor de jonge starters immers onbetaalbaar !

De bedrijvencentra maken deel uit van het beleidsplan van de GOM - West-Vlaanderen om een meer gediversifieerde ontvangststructuur voor bedrijven in de provincie uit te bouwen. Een netwerk van doorgangsgebouwen behoort eveneens tot dit programma.

Een doorgangsgebouw stelt op tijdelijke basis moderne industriële ruimten ter beschikking tegen interessante voorwaarden. Expansieve bedrijven uit de streek of kandidaat-investeerders van buiten de regio die een nieuw project ontwikkelen en de bouwplannen voor een eigen vestiging liever nog wat willen uitstellen, kunnen tijdelijk in een doorgangsgebouw terecht.

Samen met de bedrijventerreinen vormen bedrijvencentra en doorgangsgebouwen de ontvangststructuur voor de bedrijven.

In totaal hebben reeds 306 bedrijven van het begeleidingsinstrument bedrijvencentrum gebruikgemaakt. De totale rechtstreekse tewerkstellingscreatie bedraagt bijna 1.500 personen.

Een volgende realisatie in de provincie is de oprichting van het ambachtelijk doorgangsgebouw in Wingene.

Ook in het buitenland worden de ervaring en knowhow van de GOM - West-Vlaanderen op het gebied van bedrijvencentra en doorgangsgebouwen gevaloriseerd :

- de bouwwerken van het bedrijvencentrum te Litvinov (Tsjechië) zijn voltooid. De officiële opening vond plaats in oktober 1997;
- te Kaposvar (Somogy County in Hongarije) zijn de bouwwerken van het bedrijvencentrum gestart. De opening van het complex is gepland voor midden 1998;
- een derde project is in bespreking in Martin in Slovaakse. De haalbaarheidsstudie, die de randvoorwaarden voor een succesvolle realisatie van het project dient te evalueren, is volop aan de gang.

Plannen voor projecten in Zuid-Afrika liggen eveneens op de discussietafel.

Al deze buitenlandse projecten worden gedeeltelijk gefinancierd door de lokale autoriteiten en gedeeltelijk door de Vlaamse Gemeenschap, die hiervoor onder andere put uit het Fonds Oost-Europa (Vlaams Samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa).

De GOM - West-Vlaanderen realiseert deze buitenlandse projecten in opdracht van de Vlaamse regering, in samenwerking met de Vlaamse Administratie Economie.

Nieuwe trends in overheidssteun

Kapitaalpremies, intrestvrije leningen, rentetoelagen, fiscale vrijstellingen en dergelijke meer, de Vlaamse regering biedt initiatiefnemende bedrijven een waaier van steunmogelijkheden aan. Het is een gerichte aanpak die het mogelijk maakt specifieke projecten vooruit te helpen en te stimuleren. Een grondige en steeds bijgewerkte kennis van de bestaande reglementering vanwege het bedrijfsleven is daarbij een noodzaak.

De GOM-West-Vlaanderen is uitstekend geplaatst om u hierbij te helpen. Op vier verschillende namiddagen brengt de GOM-West-Vlaanderen u

Foto Jan Vernieuwen, Brugge

Vooran Jan Callens, adjunct-directeur-generaal GOM-West-Vlaanderen, met van links naar rechts: Jacques Dewinter, BC Waregem; Fernand D'Hoore, BC Kortrijk; Fernand Alleweireldt, BC Oostende-Veurne-Ieper; Benny Blonrock, BC Brugge en Jan Demyttenaere, BC Roeselare.

een efficiënt, kort en gestructureerd overzicht van de huidige maatregelen inzake de steun aan investeringen, bijkomende tewerkstelling, innovatie, milieu-initiatieven. Ook zullen de GOM-medewerkers een aantal specifieke projecten voorstellen. Vooral ontwikkelingen inzake innovatie en milieu komen hierbij aan bod, samen met een programma inzake uitwisseling van kennis en ervaring tussen grote en kleine bedrijven.

De infosessies 'nieuwe trends in overheidssteun aan bedrijfsinitiatieven' hebben plaats in het Meeting Center Gruzenberg (De Hallen) te Kortrijk op 15 december 1997, in het Cultureel Centrum De Spil te Roeselare op 16 december 1997, in het Bedrijven-centrum Regio Veurne te Veurne op 14 januari 1998 en in het Novotel te Sint-Michiels Brugge op 15 januari 1998.

De infosessies starten telkens om 17u. Het slot met een drankje wordt voorzien rond 19u.

Indien u zich wilt inschrijven voor één van deze sessies, contacteert U het best Luc Vermandere van de GOM-West-Vlaanderen (tel. 050/36.71.00; fax. 050/36.31.86).

Verlaagde successierechten voor familiale ondernemingen

Op voorstel van Wivina Demeester, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheid, heeft de Vlaamse regering een besluit goedgekeurd dat de procedure regelt voor het bekomen van het verlaagd tarief van successierechten bij erfoverdracht van familiale ondernemingen. Het besluit is vergezeld van de noodzakelijke formulieren voor aanvraag van het verlaagd tarief én van de nodige toelichting voor de aanvragers.

Bij de uitwerking van de procedure werd niet over één nacht ijs gegaan. Om de bedrijven maximale zekerheid te kunnen bieden met betrekking tot de verschuldigde successierechten werd vooraf duidelijk geïnventariseerd welke gegevens en bewijsstukken vereist zijn om het verlaagd tarief te kunnen toepassen. Wivina Demeester roept ook in herinnering dat de hervorming van de successierechten een eerste stap was op weg naar meer fiscale autonomie voor Vlaanderen. Het op punt stellen van een efficiënte, transparante én waterdichte behandelingsprocedure was in dit

opzicht een belangrijke test, waaraan - terecht - heel wat aandacht werd besteed.

Een terugblik: de hervorming van de successierechten

In december 1996 keurde het Vlaams Parlement de door Wivina Demeester voorgestelde hervorming van de successierechten goed. De hervorming van de successierechten had een dubbel doel. Enerzijds werd een verlaging en vereenvoudiging doorgevoerd van de successierechten voor privé-personen. Anderzijds werd een verlaagd tarief van drie procent ingevoerd voor erfopvolging van familiale ondernemingen en familiale vennootschappen.

Het verlaagde tarief voor familiale ondernemingen werd ingevoerd om de continuïteit van de ondernemingen te bevorderen en zodoende de werkgelegenheid veilig te stellen. De toepassing van het verlaagd tarief werd wel aan een aantal voorwaarden verbonden, met name:

- de ondernemingen of vennootschap heeft een 'familiaal' karakter;
- minimaal 50% van de aandelen van de onderneming is in handen van de familie (erflater en zijn/haar echtgenoot), en eventuele descendents en hun echtgenoot);
- de werkgelegenheid in de onderneming blijft gedurende vijf jaar na het overlijden gehandhaafd.

Deze laatste voorwaarde heeft expliciet tot doel de werkgelegenheid in de familiale ondernemingen veilig te stellen. Als het aantal werknemers binnen de vijf jaar na de vererving toch zou dalen, dan wordt naar verhouding van de daling, het normale tarief aangerekend.

Nood aan efficiënte procedure

Omwille van de belangrijke voordelen die aan deze regeling verbonden zijn, dient strikt te worden toegezien op de naleving van de gestelde voorwaarden. Daartoe diende een waterdichte procedure te worden uitgewerkt voor de aanvraag van het verlaagde tarief en voor het bewijzen van de naleving van de voorwaarden.

De procedure bevat (maximaal) vier stappen:

1. Aanvraag tot het bekomen van een attest inzake tewerkstelling en kapitaal. Bij dit aanvraagformulier verklaren de erfgenamen op hun eer dat de door hen

vermelde gegevens en bewijsstukken correct en volledig zijn.

2. Attest inzake tewerkstelling en kapitaal. Binnen de 25 werkdagen na aanvraag zal de administratie dit attest afleveren in drie exemplaren.

3. Meldingsplicht. De aanvrager moet mogelijke wijzigingen inzake tewerkstelling, belegd vermogen of bezit van aandelen aan de administratie melden door middel van een meldingsformulier. Bovendien moeten de erfgenamen jaarlijks aan de administratie melden dat blijvend aan de gestelde voorwaarden is voldaan.

4. Attest inzake wijziging van tewerkstelling en kapitaal. De administratie zal binnen de 25 werkdagen een attest van wijziging inzake tewerkstelling of kapitaal aan de aanvrager overmaken.

Het verlaagde tarief voor familiale ondernemingen is sinds 1 januari 1997 van toepassing. Dit wil zeggen dat erfoverdrachten ten gevolge van overlijdens sinds 1 januari 1997 kunnen aanspraak maken op de toepassing van het tarief van drie procent.

Momenteel zijn reeds een aantal aanvragen ingediend bij de Vlaamse overheid. Aangezien de aanvraag- en behandelingsprocedure nog niet op punt stond, konden deze aanvragen nog niet behandeld worden. Wie reeds een aanvraag heeft ingediend zal de nieuwe, officiële aanvraagformulieren automatisch toegestuurd krijgen.

Voor nieuwe aangiften kunnen de formulieren aangevraagd worden bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel.

LINK: uitwisseling van informatie, ervaring en knowhow tussen grote ondernemingen en KMO's

Op 4 november startte de GOM - West-Vlaanderen het nieuwe werkjaar van het opleidings- en vormingsprogramma LINK met de eerste sessies van LINK Technologie.

Het doel van dit LINK-programma is een uitwisseling te realiseren tussen grote en kleinere ondernemingen inzake informatie, ervaring en knowhow.

Zeven jaar geleden is de GOM - West-Vlaanderen gestart met een initiatief dat gebaseerd was op ervaringsuitwisseling tussen grote ondernemingen en KMO's. Aan de basis van dit initiatief lag het besef dat er enerzijds heel wat knowhow

en ervaring te vinden is bij gespecialiseerde kaderleden in grote, internationaal gerichte West-Vlaamse ondernemingen. Anderzijds worden de West-Vlaamse KMO's in hun dagelijkse werking voortdurend geconfronteerd met problemen waarvoor zij niet onmiddellijk de juiste oplossing vinden, precies omwille van een gebrek aan ervaring en knowhow.

De GOM - West-Vlaanderen heeft hierop een formule uitgewerkt die een oplossing biedt voor deze problematiek.

Deze formule, reeds verschillende jaren uitgetest en op punt gesteld, vormt de basis van het vernieuwde programma LINK. Het bijzondere van dit initiatief is de praktische aanpak: er worden geen theoretische uiteenzettingen gegeven, maar op basis van praktijkervaring en volgens een voorafbepaald programma wordt er gediscussieerd, worden vragen gesteld en ideeën weergegeven. De deelnemers worden hierbij ingedeeld in kleine groepen. Elke groep bestaat uit bedrijfsleiders en kaderleden van KMO's en een advies- en begeleidingsgroep van experts van grote ondernemingen. Het geheel staat onder leiding en coördinatie van een ervaren bedrijfsleider.

LINK omvat vier deelprogramma's: technologie, export, milieu en financiën.

Elk deelprogramma stelt jaarlijks een actueel thema centraal in de discussies.

Zo werkt **technologie** dit jaar rond **innovatie**, concentreert **export** zich op **exportstrategie en -planning**, richt **milieu** zijn aandacht op **afvalpreventie en verpakingsafval** en staat bij **finan-**

ciën de introductie van de Euro centraal.

Deze thema's dienen echter slechts als rode draad voor de ervaringsuitwisseling. De deelnemende KMO's kunnen natuurlijk steeds eigen thema's aanbrengen en zodoende bepalen zij zelf de inhoud van ieder programma mee.

Link Technologie is van start gegaan op 4 november 1997. De sessies voor Link Export, Milieu en Financiën lopen van januari tot begin juni 1998.

Wie over het LINK-programma meer informatie wenst kan steeds terecht bij Luc Vermandere en Pascal Walrave van de GOM - West-Vlaanderen

Nieuwe milieusubsidies voor preventie in KMO's door presti-3

Ook voor ondernemingen wordt zorgzaam omspringen met het milieu een steeds belangrijker uitdaging. Meer en meer geldt daarbij de regel dat milieuhinder zoveel mogelijk aan de basis, dus preventief, vermeden moet worden.

Ook het overheidsbeleid kiest voor preventie van milieuhinder als prioritaire doelstelling en voorziet sinds 1994 subsidies voor het Preventie Stimuleringsprogramma (PRESTI) dat door de OVAM (Openbare Afvalstoffenmaatschappij) uitgewerkt wordt.

In een eerste fase (PRESTI-1) stelden aangesloten beroepsfederaties een sectorale studie en een handleiding op waarin nuttige en praktische informatie gebundeld werd met betrekking

tot preventiemogelijkheden in de respectievelijke beroepssector.

PRESTI-1 werd in juni van dit jaar afgesloten, en reeds in juli volgde de goedkeuring van de vervolgp programma's PRESTI-2 en PRESTI-3 door de Vlaamse Regering.

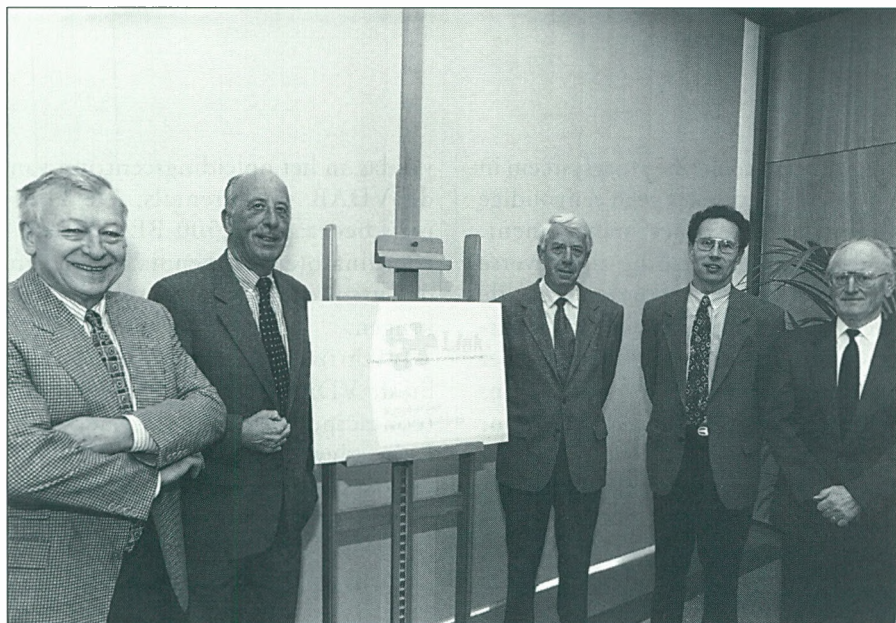
In PRESTI-2 is het de bedoeling dat de aangesloten beroepsfederaties demonstratiecampagnes uitwerken door een aantal preventiemaatregelen door te voeren in een beperkt aantal bedrijven, en daarbij uitvoerig te berichten aan de andere bedrijven uit de sector over de bekomen resultaten.

Via het PRESTI-3 programma kunnen nu ook industriële KMO's die een preventieplan opstellen en maatregelen terzake nemen, rechtstreeks in aanmerking komen voor betoelaging.

Concreet komen KMO's die voldoen aan de Europese definitie in aanmerking, dit zijn onder andere de KMO's die minder dan 250 werknemers tewerkstellen. De OVAM eist bijkomend dat de exploitatiezetel in het Vlaams Gewest gelegen is, en het bedrijf in regel is met de milieuwetgeving.

Het is de bedoeling dat concrete en toepasbare maatregelen met een afval- en emissiereducerend effect uitgewerkt worden op bedrijfsniveau. Als handleiding wordt gebruik gemaakt van de PROSA-methodiek, waarin vijf stappen uitgewerkt zijn, gaande van bedrijfsdoorlichting, het uitwerken van maatregelen en het opstellen van een preventieplan tot de uitvoering en evaluatie van de preventieve maatregelen.

De subsidies bedragen maximaal 50 % van de in aanmerking genomen kosten voor de uitvoering van het project, met een maximum van 250.000 BEF voor projecten die eindigen bij het opstellen van het preventieplan, en maximum 500.000 BEF wanneer de geplande preventiemaatregelen binnen twee jaar ook worden uitgevoerd. De in aanmerking genomen kosten omhelzen personeelskosten, kosten voor het inschakelen van een adviesbureau, werkingskosten eigen aan de uitvoering van het project, met uitzondering van de investeringskosten die verbonden kunnen zijn aan het invoeren van preventiemaatregelen, en tevens algemene werkingskosten ten belope van 10 % van de personeelskosten en werkingskosten, adviseurskosten niet inbegrepen.

De coördinatoren van de deelprogramma's samen met de projectleider van LINK. Van links naar rechts: Paul Tuts, John Verpoort, Bob Hendrickx, Luc Vermandere (projectleider) en André Cnudde.

Foto: HOL, Koninkrijk

Aanvragen voor een PRESTI-3-project in uw bedrijf moeten ten laatste op 31 december 1998 toekomen op het PRESTI-secretariaat van de OVAM. Gezien de interessante subsidieregeling verdient het aanbeveling om snel te reageren !

Voor meer informatie over PRESTI-3 en een informatiefolder kan u zich wenden tot de Milieucel van de GOM - West-Vlaanderen, contactpersoon: Caroline Pollet, op het telefoonnummer 050/36.71.34.

Milieucellen organiseren cursus ecomanagement ism VDAB Training & Opleiding

In het kader van het Europese ADAPT Programma 'Ecomanagement' werd door de VDAB T&O en de Milieucellen van de vijf GOM's een opleidingscursus uitgewerkt rond het thema 'Invoering van een milieuzorgsysteem in het bedrijf'. Deze cursus werd in september samen met 14 KMO's uitgetest in het VDAB Opleidingscentrum te Wondelgem. Gezien het succes van deze cursus besloten beide organisatoren deze opleiding verder uit te werken en in februari 1998 de cursus opnieuw te programmeren, zowel in de VDAB Opleidingscentra te Wondelgem als te Herentals.

Bedoeling is een praktijkgerichte opleiding te verzorgen voor milieucoördinatoren en andere werknemers van bedrijven die eraan denken een milieuzorgsysteem naar het model van de ISO 14001-normen of EMAS-verordening in te voeren. De deelnemers hoeven hiervoor geen voorkennis te bezitten; zij worden uitvoerig ingelicht over de preciese inhoud en procedures van zowel de ISO 14001-normen als de EMAS-verordening.

Daarnaast wordt telkens veel aandacht besteed aan de praktijk van het

AGENDA

Zitdagen Vlaamse economische vertegenwoordigers (eerste semester 1998)

Land	Vl. ec. vertgw.	Standplaats	Datum	Kamervan
Egypte	L. Louca	Caïro	19.02.98	Roeselare
Tunesië	D. Verlee	Tunis	19.02.98	Roeselare
Turkije	K. Desmet	Istanbul	10.03.98	Kortrijk
Portugal	A.M. Van Meeuwen	Lissabon	17.03.98	Ieper
Japan	T. Oda	Osaka	24.03.98	Kortrijk
Italië	H. Hattori	Tokyo	28.04.98	Brugge
	M. Mehuys	Milaan		
	R. Croene	Rome		
Duitsland	G. Walravens	Rome	11.05.98	Roeselare
	G. Scharpé	Berlijn		
	W. Van Goidsenhoven	Keulen		
Frankrijk	G. De Ruyter	München	29.05.98	Veurne
	J. Van De Vondel	Stuttgart		
	M. Darras	Bordeaux		
	L. Van Den Bossche	Lyon		
	E. Roelandt	Parijs		
Spanje	G. Van Belle	Rijsel	04.06.98	Roeselare
	C. Chantraine	Straatsburg		
	J. Philippen	Barcelona		
Verenigd Koninkrijk	P. Boucké	Madrid	05.06.98	Oostende
	V. Decavel	Londen		
Zuid-Afrika	W. Van Gulck	Johannesburg	09.06.98	Kortrijk

Bedrijven die contacten wensen te leggen of exportproblemen in deze landen ondervinden, doen er goed aan zo spoedig mogelijk een afspraak vast te leggen, zodat de vertegenwoordigers zo mogelijk nog voor hun terugkeer het gesprek kunnen voorbereiden. Deze afspraak kunt U aanvragen bij het provinciaal kantoor van Export Vlaanderen - Baron Ruzettelaan 29 bus 3, 8310 Brugge. Tel. 050/35.81.40; fax 050/35.87.57.

invoeren van een milieuzorgsysteem in een bedrijf, wat zeker geen eenvoudige opdracht is voor het management. Gedurende de opleiding zijn diverse oefenopdrachten voorzien die de deelnemers vanuit de eigen bedrijfservaring dienen uit te voeren, met de nodige bespreking en nuttige tips achteraf door de lesgevers. Hierdoor is deze cursus uitermate praktijkgericht en voldoet zij in hoge mate aan de verwachtingen van de deelnemers.

Concreet worden zes themadagen ingericht, die plaatshebben vanaf 10 februari 1998, telkens op dinsdag in het opleidingscentrum van de VDAB te Wondelgem, en telkens op

vrijdag in het opleidingscentrum van de VDAB te Herentals. De kostprijs bedraagt 34.500 BEF. Milieucoördinatoren kunnen na afloop van de cursus een bijscholingsattest verkrijgen.

Inschrijven kan tot 30 januari '98 bij de VDAB Training & Opleiding (contactpersoon : Ignace Naeyaert), Industrieweg 50, 9032 Wondelgem, tel. 09/253.36.05; fax 09/253.26.79.

Voor meer informatie over deze cursus en een programma-overzicht kunt u altijd terecht bij de Milieucel van de GOM - West-Vlaanderen, contactpersoon : Caroline Pollet, op het telefoonnummer 050/36.71.34.

AGENDA

Vakbeursprogramma van de Vlaamse GOM's

De Vlaamse GOM's voorzien de organisatie van een groepsstand voor KMO's op de volgende internationale vakbeurzen:

Naam en plaats	Data	Onderwerp
VAT Utrecht	van 27/1 tot 30/1/98	toelevering
Roka Utrecht	van 8/3 tot 11-3-98	voeding
Pakex Birmingham	van 30/3 tot 3/4/98	verpakking
Hannover Messe	van 20/4 tot 25/4/98	toelevering
Interregio Brussel	van 12/5 tot 16/5/98	toelevering
Sial Parijs	van 18/10 tot 20/10/98	voeding
Electronica München	van 10/11 tot 13/11/98	toelevering elektronica
Salon de l'Emballage, Parijs	van 16/11 tot 20/11/98	verpakking

Deze lijst is niet limitatief.

De groepsstand van de Vlaamse GOM's bestaat uit volledig uitgeruste stands en heeft als voornaamste voordeel dat heel wat organisatieproblemen in verband met de deelname aan de vakbeurs door de GOM's worden behartigd zodat de deelnemers zich maximaal kunnen concentreren op hun commerciële opdracht.

Verdere informatie: GOM-West-Vlaanderen, Afdeling Bedrijfsontwikkeling. Tel. 050/36.71.12.

Cursus ecomanagement, georganiseerd door de Milieucellen van de vijf GOM's en VDAB Training & Opleiding, VDAB opleidingscentrum te Wondelgem, VDAB opleidingscentrum te Herentals, respect. op dinsdag en vrijdag vanaf 10 februari 1998.

Info: tel.: 050/36.71.34

fax: 050/36.31.86

Nieuwe trends in de overheidssteun aan bedrijfsinitiatieven, infosessies georganiseerd door de GOM-West-Vlaanderen, in het Meeting Center Gruzenberg te Kortrijk op 15 december 1997, in het Cultureel Centrum De Spil op 16 december 1997, in het Bedrijvencentrum Regio Veurne op 14 januari 1998 en in het Novotel te Sint-Michiels-Brugge op 15 januari 1998; telkens om 15 u.

Info: tel.: 050/36.71.00

fax: 050/36.31.86

e-mail: gom@gomwvl.be

Postuniversitaire opleiding in de vastgoedkunde, georganiseerd door de K.U. Leuven, Mgr. Sencie-instituut Leuven, van 29 januari 1998 tot en met 17 december 1998, op donderdag van 16.00 tot 20.00 u. en op zaterdag van 9.00 tot 12.00 u.

Info: tel.: 056/24.61.84

fax: 056/24.69.98

Polyclose, Europese vakbeurs voor raam-, deur- en geveltechniek, Flanders Expo Gent, van 22 januari tot en met 24 januari 1998

Info: tel.: 09/221.65.25

fax: 09/221.89.44

Decoforce en Greenhouse, voorjaarspreview voor hedendaags interieur, tuin- en bloemdecoratie voor vakmensen, Hallen Kortrijk, 18 tot en met 21 januari 1997.

Info: tel.: 056/21.79.30

fax: 056/21.79.30

Nieuwe joint ventures voor Bekaert

Producent van staalkoord- en staal-draad Bekaert en het Japanse Nippon Institute of Technology (NIT) richten in Japan een joint venture op voor de productie en verkoop van dunne metaalvezels. De productie van dunne metaalvezels behoort sinds enkele jaren tot één van de drie nieuwe activiteiten van Bekaert. Samen met de composietmaterialen en de sputtertechnologie werd voor deze activiteiten in 1996 een omzet gerealiseerd van 2,54 miljard fr. De metaalvezels die Bekaert ontwikkelt zijn 1 tot 80 micron dun en worden gebruikt in industriële toepassingen zoals filtermedia, hittebestendige weefsels, elektrisch geleidend textiel en geleidende kunststoffen. Om aan de stijgende vraag te voldoen werd de productiecapaciteit in Zwevegem voor deze activiteit uitgebreid; in de USA werd in september jongstleden een nieuwe productie-eenheid opgestart.

Het NIT is een vermaarde universiteit met circa 4500 ingenieursstudenten. Professor Yanagisawa ontwikkelde aldaar een nieuwe technologie voor de productie van metaalvezels door het schaven van dun opgerolde metaalfolie. De nieuwe joint venture waarin Bekaert 60% van de aandelen bezit zal dunne metaalvezels produceren volgens dit procédé.

In China gaat Bekaert samen met de groep Shanghai Ergang staalvezels voor de wapening van beton produceren. In de nieuwe joint venture 'Shanghai Bekaert Ergang Co. Ltd. zal Bekaert een participatie nemen van 70%. In een eerste fase zal de joint venture 306 miljoen fr. investeren voor een jaarlijkse productie van vijf tot zesduizend ton staalvezels. De productie gaat midden 1998 van start met een tewerkstelling van 38 mensen.

In Tsjechië zal Bekaert samen met ZDB Bohumín een nieuwe fabriek bouwen voor de productie van bouwproducten uit staal draad. Bekaert participeert in de joint venture voor 75%. De nieuwe fabriek zal 30.000 ton staalvezels produceren. De bestaande 10.000 ton staalvezels die geproduceerd worden door de eerste joint venture tussen Bekaert en ZDB worden overgebracht naar de nieuwe fabriek waardoor de totale capaciteit 40.000 ton zal bedragen in de eindfase. De fabriek zal einde 1998 operationeel zijn. De investeringen bedragen 1,5 miljard fr.

TECHNOLOGIETRANSFER

Hierna volgen een aantal opportuniteiten die de TIV uit een internationaal aanbod weerhouden heeft en die potentieel interessant kunnen zijn voor Vlaamse bedrijven.

De TIV is de Gemeenschappelijke Technologische Innovatiecel van de Vlaamse GOM's.

Indien één of meerdere van deze voorstellen U interesseren, dan kan U vrijblijvend bijkomende informatie bekomen via de GOM-West-Vlaanderen, of rechtstreeks bij de TIV.

De GOM-West-Vlaanderen en de TIV zijn ook bereid om bij U ter plaatse te komen en U te adviseren bij het oplossen van uw concrete problemen inzake innovatie, technologie-overdracht en prototype-steun.

Info:

GOM, K. Astaes, 050/36.71.00.

TIV, A. Kemps, 02/219.56.10.

Goedkoop meetsysteem voor lekdetectie van opslagtanks (Ref. : TT-1598-MF)

Een Amerikaans militair onderzoekslaboratorium ontwikkelde dit meetsysteem waarbij de druksensor zich binnenin de hogedruktanks bevindt en er geen verbinding doorheen de tankwand nodig is.

De sensor wordt bij de fabricage van de tanks aan de binnenwand gekleefd.

Het gaat hier gewoonlijk om composietvaten die gebruikt worden om door middel van gas onder hoge druk de vinnen en vleugels van raketten te laten uitklappen of gewoon het brandstofsysteem onder druk te zetten.

De opbouw van de sensor is zeer eenvoudig: een busje wordt afgesloten met een stalen gemagnetiseerde bal. Deze bal wordt dor middel van een veer op een O-ring gedrukt. Bij het vullen van het vat zal het busje met gas gevuld worden. Op de buitenwand is een Hall-sensor geplaatst die een verplaatsing van de bal detecteert. Dit gebeurt wanneer er drukverliezen optreden en de bal door de O-ring gedrukt wordt.

Dit systeem kan op alle afgesloten of op druk staande opslagtanks gebruikt worden.

De fabricagekost is aanzienlijk lager dan drukmeters of andere systemen die bovendien zelf een mogelijk lek kunnen introduceren.

Ontwikkelingsgraad:

prototype.

Voorstel:

fabricagelicentie.

Detectie van lekken in ondergrondse opslagtanks (Ref. : TT-1599-MF)

In de Verenigde Staten zal men vanaf 1998 bij ondergrondse tanks een automatische controle-eenheid moeten plaatsen.

Een Amerikaanse universiteit heeft een meetsysteem ontwikkeld dat het vloeistofniveau bewaakt en zeer gevoelig is. Theoretisch kunnen veranderingen van 0,1 micron reeds gedetecteerd worden.

Uitgebreide informatie is slechts te bekomen na ondertekening van een geheimhoudingsakkoord.

Ontwikkelingsgraad:

prototype.

Voorstel:

fabricagelicentie.

Hydrofiele polypropyleen membranen (Ref. : TT-1652-C)

Een Amerikaanse universiteit ontwikkelde een nieuwe hydrofiele PP membraan die uitstekend geschikt is als filtermateriaal voor scheidingstechnieken als ultrafiltratie, dialyse en microfiltratie.

De vinding is een verbeteringsoctrooi ten aanzien van vorige eigen vindingen in dit verband. De nieuwe vinding incorporeert meerdere functionele groepen zoals OH, NH₂ en COOH in de zijketens. Zij zijn vooral gelokaliseerd aan de membraanoppervlakken, maar ook aan de oppervlakten van de poriën. Dit resulteert in membranen die zich bijzonder hydrofiel gedragen

en daarenboven als bijkomende eigenschap vooral goede anti-fouling capaciteiten hebben.

Men is bereid licentierechten te verlenen voor meerdere specifieke toepassingsdomeinen. Momenteel kunnen monsters voor laboschaalproefnemingen aangevraagd worden.

Ontwikkelingsgraad:

laboschaal.

Voorstel:

licentie.

Cylindrische manipulator (Ref. : TT-1654-R)

In het kader van het Europese ruimtevaartonderzoek werd een robot manipulator ontwikkeld voor een cilindrische werkruimte. Hij kan gebruikt worden voor het nemen en opbergen van objecten, zoals magnetische archiveringscassettes in cilindervormige magazijnen. De manipulator heeft een eenvoudige en lichte constructie; hoge snelheden zijn mogelijk.

Ontwikkelingsgraad:

prototype.

Voorstel:

productielicentie.

Meting elektrische veldsterkten (Ref. : TT-1655-MF)

Het regelmatig nakijken van elektrische velden die gegenereerd worden bij hoogvermogen en hoogspanningsinstallaties is noodzakelijk om tijdig ongeoorloofde afwijkingen te kunnen detecteren.

Voor dergelijke toepassingen dient de veiligheid van het personeel gewaarborgd te zijn. Een bijkomende voorwaarde wordt gesteld aan de accuraatheid van de sensor. Deze mag liefst niet beïnvloed worden door de aanwezige elektromagnetische interferenties. Voor de juistheid van de verrichte metingen is het bovendien noodzakelijk dat de gebruikte meetmethode de elektrische velden zelf niet beïnvloed.

De hier voorgestelde optische sensor is op een glasvezelkabel te monteren.

Elektrische velden kunnen gemeten

TECHNOLOGIETRANSFER

worden doordat een elektrostatische kracht wordt opgewekt die een geleidend membraan doet bewegen. Deze lineaire beweging zal de hoeveelheid gereflecteerd licht in de glasvezelkabel beïnvloeden.

Er wordt gebruik gemaakt van een meetprincipe met twee golflengten zodat buigingen en transmissieverliezen van de glasvezelkabel gecompenseerd worden.

Ontwikkelingsgraad:

prototype, is wettelijk beschermd in de V.S.

Voorstel:

fabricagelicentie.

Detectiesysteem voor beenderontkalking (Ref. : TT-1656-MF)

Osteoporosis of beenderontkalking is een ziekte die vooral vrouwen treft. Er treedt een constant verlies aan beendermassa op, wat leidt tot structureel verzwakte beenderen die zelfs door de belasting van het gewone lichaamsgevoel kunnen breken.

De afbouw van de beenderkalk kan reeds jaren bezig zijn voordat de persoon in kwestie hiervan iets merkt.

De huidige detectiemethode gebeurt met behulp van X-straal fotografie en beeldverwerking. Het is hiermee niet mogelijk om iets over de sterkte van de beenderen of de structuur ervan te zeggen. Men bepaalt enkel de beenderdensiteit.

Momenteel wordt er een nieuwe meetmethode op punt gesteld, die via ultrasonische weg zowel de beenderdensiteit als de structuur kan vaststellen.

Men meet hiervoor de toestand van het beendergestel in de buurt van gewrichten, in dit geval rond de hiel van de patient. Het meettoestel dat ontwikkeld wordt, is draagbaar en goedkoop genoeg voor gebruik in gewone artspraktijken. Evaluatie van de toestand kan dan op regelmatige tijdstippen gebeuren.

Ontwikkelingsgraad:

prototype.

Voorstel:

fabricagelicentie.

Metselhulp-machine (Ref. : TT-1657-B)

Een Oostenrijkse onderneming ontwikkelde een machine om het metselwerk bij het optrekken van muren te vergemakkelijken.

De machine is gemakkelijk transporteerbaar en verrijdbaar op de bouwsite. Het apparaat is ontworpen om bakstenen op te lichten en verder op het metselwerk met de hulp van de metselaar precies op zijn plaats te positioneren.

De hoofdbedoeling is de fysische inspanning bij het metselwerk te minimaliseren, waardoor tevens het rendement sterk stijgt.

Doordat het werkplatform omhoog geduwd kan worden, kan vlot tot een hoogte van 3,5 meter gemetseld worden zonder gebruik te maken van een stelling.

De machine richt zich vooral naar het gebruik van grotere baksteensoorten, zoals snelbouwblokken en betonblokken.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorstel:

distributielicentie of technologie transfer.

LED-printkop (Ref. : TT-1659-ME)

Een Canadese onderneming realiseerde LED-printkoppen tot 1 meter lang met de daaraan geassocieerde sturingselektronica en optische koppelingssystemen.

De primaire doelstelling van deze ontwikkeling is de printing en kopieersnelheid te vergroten ten overstaan van de laser printing.

De printsnelheid ligt ongeveer 100 maal hoger dan een laser printkop van eenzelfde grootte.

Variaties op het basisonwerp kunnen gebruikt worden voor medische beeldvorming en filmediting.

Naast de klassieke toepassingen werd de LED printkop reeds gebruikt voor lucht fotografische toepassingen.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorstel:

licentie.

Microgolf sintering (Ref. : TT-1660-ENG)

Een Amerikaans instituut heeft een knowhow en technologie gepatenteerd om zeer hoge temperaturen te bereiken in microgolfovens. Toepassingen zijn onder meer het sinteren van vuurvaste keramieken. Men maakt gebruik van een container die men in de oven plaatst en waarin het te behandelen materiaal wordt geplaatst. De container bestaat uit doorlatende en weerkaatsende oppervlakken zodat de energie op het materiaal wordt gefocust. Door aangepaste isolatie wordt de warmte behouden.

Ontwikkelingsgraad:

prototype.

Voorstel:

productielicentie.

Glasvezelcomposiet buitendeuren (Ref. : TT-1661-B)

Een Amerikaanse onderneming is gespecialiseerd in de productie van kunststofdeuren met een volwaardig houten uitzicht. Door middel van een duurzame behandeling kan men verschillende houttinten verkrijgen en kan de houtvezelstructuur sterker benadrukt worden.

Doordat de deurpanelen, stijlen en regels uit een glasvezel composiet gemaakt zijn, is de deur vrij van krimp, uitzetting, zwelling of barsten en blijft de verfbehandeling ook vele jaren langer intact dan bij een echte houten deur het geval is.

Als kernmateriaal gebruikt men CFK-vrije polyurethaan met een isolatiewaarde die tot vijf maal hoger ligt dan bij hout. Deze deuren met een klassiek, rustiek uitzicht kan men eveneens maken met andere ingelegde materialen om brandvrije en inbraakbestendige deuren te verkrijgen.

De aanbieder beschikt tevens over een zeer uitgebreid gamma materialen, zoals accessoires, extra versiering, glasramen, montageprofielen, enz. om deuren eenvoudig te plaatsen en te personaliseren.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorstel:

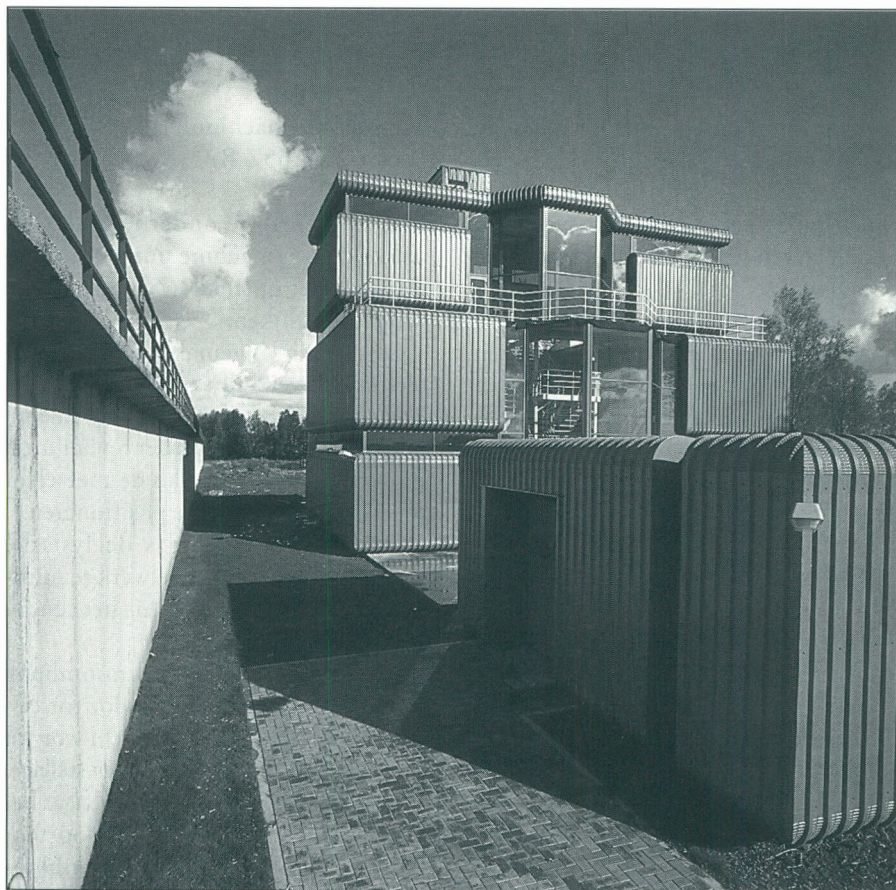
exclusieve distributierechten.

VMW ontwikkelt biologische nitraatverwijderingseenheid

Op dinsdag 28 oktober 1997 werd in aanwezigheid van Prins Laurent en Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, de biologische nitraatverwijderingseenheid van het drinkwaterproductiecentrum 'De Blankaart' in Diksmuide officieel opgestart. De nitraatverwijderingseenheid heeft een capaciteit van 750 kubieke meter per uur. De hiervoor door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) ontwikkelde technologie is uniek in de wereld.

Het drinkwaterproductiecentrum 'De Blankaart', dat voor de productie van drinkwater gebruik maakt van oppervlaktewater, verzameld in een immens spaarbekken (3 miljoen kubieke meter), levert drinkwater aan een groot gedeelte van de provincie West-Vlaanderen. Het productiecentrum was in 1996 goed voor een jaarproductie van 9,8 miljard liter drinkwater.

Gedurende de laatste dertig jaar wordt echter op een aantal plaatsen een steeds stijgend nitraatgehalte vastgesteld, zowel in het grondwater als in het oppervlaktewater. Het nitraatgehalte in het oppervlaktewater kent een typisch seizoensgebonden patroon en is het hoogst in de winter en in het voorjaar. Overbemesting (De Blankaart ligt in een agrarisch gebied) is één van de oorzaken naast het probleem van het huishoudelijk afvalwater dat via de rioering in de beken terecht komt. Ten-

De biologische nitraatverwijderingseenheid van 'De Blankaart'.

slotte is er ook nog het restwater afkomstig uit de industrie.

Tien jaar geleden is de VMW voor het eerst gestart met een onderzoek naar een techniek om nitraten uit oppervlaktewater te verwijderen.

De biologische nitraatverwijderingseenheid kwam uiteindelijk tot stand na meer dan tien jaar intens onderzoek in

samenwerking met het Studie- en samenwerkingsverband Vlaams Water (SVW) en een aantal Vlaamse partners.

De technologie die de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening ontwikkelde is uniek in de wereld. Zij is gebaseerd op biologische heterotrofe denitrificatie, waarbij bacteriën in een zandbed de in het water aanwezige

GENENCOR INTERNATIONAL

Genencor International N.V.

Komvest 43, 8000 Brugge

Tel. 050/44.91.11 - Telefax 050/33.68.49

Genencor International N.V. is een productie-onderneming toegespitst op de fermentatie, opwerking en formulering die zich in hoofdzaak richt naar biotechnologische producten voor industriële toepassingen.

nitraten omzetten in het onschadelijke stikstofgas. Op deze manier kan het nitraatgehalte van het geproduceerde drinkwater zeer sterk verlaagd worden (gemiddeld 25 à 30 mg per liter) en voldoet het ruimschoots aan de opgelegde Europese norm van 50 mg nitraten per liter. De biologische nitraatverwijderingseenheid betekende voor de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening een investering van 153 miljoen BEF. Voor de realisatie van het project verkreeg de VMW een toelage van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) ter waarde van 7,8 miljoen BEF. Het project kadert in het 5b-programma voor de Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied.

Bedrijvengids Vlaanderen op CD-ROM

De 'Bedrijvengids Vlaanderen - editie 1997' werd op CD-ROM uitgebracht door de vijf Vlaamse Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen (GOM's), in samenwerking met de Technologische Innovatiecel Vlaanderen vzw (TIV).

Bedrijfsgegevens van 14.000 ondernemingen uit de provincies West- en Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant werden verzameld. De selectie slaat op bedrijven met minstens vijf werknemers binnen de sectoren landbouw, winning van delfstoffen, industrie, distributie van elektriciteit, gas en water, bouwnijverheid en zakelijke dienstverlening.

Per onderneming kunt u op deze CD-ROM volgende gegevens opvragen :

BEDRIJVENGIDS VLAANDEREN

1997

Alle industriële bedrijven
en zakelijke dienstverlening
vanaf 5 werknemers

firmanaam, de juridische vorm, het adres, de postcode en gemeente, de nuttige nummers, de nacecode (omschrijving van de bedrijfsactiviteit), het BTW-nummer, de contactpersoon, de tewerkstellingscode en dergelijke meer.

Van elk geselecteerd bedrijf kunt u een bedrijfsprofiel afdrukken. Alle selecties kunnen naar andere programma's op de pc worden getransfereerd en dit zonder

veel bijkomende bewerkingen (nuttig voor mailings). Tot slot kunt u deze CD-ROM ook raadplegen in het Engels, het Frans en het Duits.

De CD-ROM (versies windows 3.1 en windows 95) is bij alle Vlaamse GOM's te verkrijgen tegen 3.500 BEF. Voor West-Vlaanderen kunt u terecht bij de GOM - West-Vlaanderen, tel. 050/36.71.03; fax 050/36.31.86.

Uw bankverrichtingen uitvoeren, waar en wanneer u wilt? BACOB geeft u alle vrijheid. Bij u thuis of op kantoor, per telefoon met Multiphone of per computer met Multilink. In de BACOB-kantoren, met de automatische loketten Multiserv of Multimatic. Met het zelfbankieren van BACOB kunt u alle kanten op.

Bedrijvencentrum te Litvinov (Tsjechië) officieel geopend

Op vrijdag 26 september 1997 opende Vlaams minister E. Van Rompuy plechtig het Vlaams-Tsjechische bedrijvencentrum in Litvinov, Tsjechië. Het centrum werd opgericht door een vennootschap naar Tsjechisch recht, waarin de GOM-West-Vlaanderen en de stad Litvinov participeren. De Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen realiseerde dit project in opdracht van de Vlaamse Administratie Economie. De Vlaamse aanbreg werd gefinancierd door het Vlaams Samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa.

Het bedrijvencentrum werd opgericht in het kader van het Vlaamse samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa (besluit van de Vlaamse regering dd. 23.09.1992), dat als doelstelling heeft het democratiseringsproces in deze landen te begeleiden via de samenwerking en de heroriëntering van het bedrijfsleven en het gezond maken en verstevigen van de economische basis in deze landen.

Het project werd gerealiseerd in de stad Litvinov, op zowat 90 km ten noorden van Praag en op een 20-tal km van de Duitse grens. Litvinov maakt deel uit van een regio met 130.000 inwoners, met Most als grootste stad. De regio wordt geconfronteerd met reconversieproblemen, door de versnelde afbouw van de petrochemische nijverheid en van de bruinkoolontginning. In beide activiteiten gaan talrijke arbeidsplaat-

sen verloren, zodat de regio een van de probleemgebieden in Noord-Bohemen wordt.

Het bedrijvencentrum heeft als doelstelling gunstige kansen te creëren bij de start van nieuwe en bij de ontplooiing van jonge ondernemingen in de Tsjechische Republiek door het drukken van de startkosten, meer bepaald door het ter beschikking stellen van atelier-, opslag-, en kantoorruimten, gemeenschappelijke diensten en nutsvoorzieningen, alsook professionele begeleiding.

Naast deze hoofdpdracht heeft het bedrijvencentrum als doel zich te profileren als een ontmoetingscentrum voor jonge Tsjechische bedrijven in de regio; in dit opzicht worden er opleidings- en begeleidingscyclussen voor jonge en startende Tsjechische ondernemers gepland. Tevens wordt het een trefcentrum van waaruit Vlaamse bedrijven hun exportkansen in deze regio kunnen prospecteren, eventueel in samenwerking met Tsjechische partners. De bouwfase nam precies een jaar in beslag. Het gebouw telt zes kantoorruimten en 14 ateliers en biedt bijgevolg potentieel een onderkomen aan 20 jonge ondernemingen.

Het concept 'Bedrijvencentrum' heeft in Vlaanderen zijn nut bewezen: alleen al in West-Vlaanderen maakten tot eind 1996 reeds meer dan 300 bedrijven van dit begeleidingsinstrument gebruik en de totale tewerkstellingscreatie bedraagt in onze provincie meer dan 1.300 personen. De Vlaamse regering heeft het nuttig geacht dit concept, dat tot dus-

ver relatief onbekend is in Tsjechië, daar te introduceren teneinde het privatiseringsproces en de regionale economische ontwikkeling te ondersteunen.

De Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen werd door de Vlaamse regering aangezocht mee te werken bij de uitvoering van dit project omwille van haar expertise op het vlak van de bouw en de uitbating van bedrijvencentra. De Vlaamse economische vertegenwoordiging te Praag nam bij de realisatie een belangrijke begeleidende rol op zich. Het project mag dan ook een voorbeeld van een efficiënte samenwerking tussen Vlaamse instanties genoemd worden.

De uitbouw van het bedrijvencentrum in Tjechië biedt perspectieven voor Vlaamse en West-Vlaamse bedrijven om de Oost-Europese markt via bekende Vlaamse kanalen (een bedrijvencentrum) en op eenvoudige wijze (door de huur van een kantoor, dienstverlening en vertalingsfaciliteiten) te bewerken. Het ligt in de bedoeling door afzetmarktverruiming en samenwerking het Vlaamse bedrijfsleven te verstevigen.

Ter plaatse wordt het project enthousiast gedragen door het stadsbestuur van Litvinov en door de Regionaal Development Agency uit Most. Waardevolle steun wordt tevens geleverd door de Small Business Development Agency van het Czech Ministry of Economy.

Membraan Technologie - een nieuwe opportuniteit voor uw bedrijf?

De markten worden meer en meer opengegooid voor de internationale concurrentie. Op het huidig ogenblik betekent ondernemen dus een stapje vóór blijven op uw concurrenten. De toegevoegde waarde van uw bedrijf moet verhogen. Dit kan gebeuren door beter aan de wensen van uw klanten te voldoen of door de productiekosten te verlagen.

Nieuwe technologieën kunnen hierbij een hulpmiddel zijn. Nieuwe technologieën kunnen producten aantrekkelijker maken voor de klanten door beter te beantwoorden aan de behoeften van de klanten. Nieuwe technologieën kunnen ook de productiekosten doen dalen.

Op een infoavond werd de **nieuwe technologie van membraanfiltratie** toegelicht. De membraan technologie is in essentie een scheidingstechnologie.

Het BC Litvinov werd officieel geopend in aanwezigheid van Vlaams minister Eric Van Rompuy.

Archief GOM-West-Vlaanderen

Deze kan in een groot aantal sectoren, waar scheidingsprocessen van belang zijn, worden toegepast. De toepassingen kunnen zowel in de zuivering, de opconcentratie, de klaring als de terugwinning liggen.

Enkele voorbeelden van typische toepassingen zijn :

- scheiding olie/wateremulsies;
- klaring van bier;
- proteïneconcentratie;
- recyclage van spoelwater;
- ontkleuring van afvalwater;
- waterontharding;
- waterontzouting.

Belangrijke kenmerken van de membraantechnologie zijn de betrouwbaarheid en de lagere operationele kosten. Dit maakt dat er op het vlak van productiekosten in het bedrijf zowel kan bespaard worden op energie en water als op milieueffingen.

Elke nieuwe technologie moet in zijn context geplaatst worden. Iedere toepassing van nieuwe technologie vraagt een kritische technisch-economische benadering.

De GOM - West-Vlaanderen organiseerde daarom - in samenwerking met de VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) - een infoavond die toont hoe de implementatie van de membraantechnologie binnen uw bedrijf op een zinvolle manier kan gebeuren.

Deze infoavond vond plaats in de kantoren van de GOM - West-Vlaanderen op dinsdag 25 november 1997 om 17.00 uur.

Voor verdere inlichtingen kan u telefonisch contactnemen met Koen Astaes op het telefoonnummer 050/36.71.00.

Internet via satelliet

ITgration, het Internet dienstenbedrijf uit Kortrijk biedt Internetverbindingen aan via satelliet.

ITgration is een jong bedrijf dat pas vorige maand werd opgericht met een kapitaal van 10 miljoen fr.

Initiatiefnemers zijn Charlotte Castelein en Gerry Pollet, voorheen project manager van 'Flanders Language Valley en algemeen directeur van Quarterdeck Flanders.

De belangrijkste activiteit van ITgration is 'ITinera' Het verlenen van Internet-toegang via satelliet.

Hiervoor werkt het bedrijf samen met de Amerikaanse leverancier van internationale satellietdiensten Orion Net-

Roomijs

Crème glacée

Eiskrem

Ice cream

Helado de crema

Melkerijstraat 10

B-8920 LANGEMARK

Tel.: 057 / 48 86 01

Fax: 057 / 48 71 82

work Systems. Beide partners bieden de klanten in de 056-zone (Kortrijk) via een analoge of digitale telefoonverbinding toegang tot een satellietverbinding met MAE-East nabij Washington, het belangrijkste Internet-knooppunt ter wereld. Dank zij de nieuwe tarieven van

Belgacom kunnen de gebruikers uit de telefoonzones 057, 058, 059, 051, 055, 069, en 09 eveneens tegen een lokaal tarief inbellen. Het grote voordeel van deze satellietverbinding is de snelheid en de kwaliteit. Eén van de grootste problemen van het Internet op het huidige

De initiatiefnemers van ITgration: Gerry Pollet en Charlotte Castelein.

moment is immers het gebrek aan snelheid en, heel vaak, het gebrek aan kwaliteit van de aangeboden diensten.

'Services' is de tweede activiteit van ITgration en specialiseert zich in Internet-software en elektronische handel. In dit kader werkt ITgration samen met Lernaut & Hauspie Speech Products. Het resultaat van deze samenwerking is 'ITopia' een service waarbij de gebruiker de mogelijkheid krijgt fax- en voiceberichten te ontvangen naar zijn persoonlijk e-mailadres. Bijgevolg kan deze gebruiker, waar ook ter wereld en tegen lokaal telefoontarief via een Internet mail applicatie of browser zijn fax-,

voice- en e-mail berichten bekijken en beluisteren. Een gebruiker die niet over een computer beschikt kan met een gewoon telefoontoestel inbellen op de server van ITopia en naast zijn voice-mail ook zijn e-mailberichten beluisteren (spraaksynthese) en beantwoorden (spraakherkenning en spraakcompressie). Hij kan ook mondeling de opdracht geven zijn faxberichten door te sturen naar een nummer dat hij zelf heeft gekozen.

Tenslotte is 'LearnIT' een speciaal initiatief van ITgration: Deze service biedt aan alle scholen uit de zone 056 gratis Internet toegang aan.

'Het samenwerkingsakkoord verpakkingsafval'

Het samenwerkingsakkoord inzake de preventie en het beheer van verpakkingsafval is sinds 5 maart 1997 van kracht in het ganse land. Het akkoord is erop gericht ondernemingen die goederen verpakken, laten verpakken of invoeren op de Belgische markt, verantwoordelijk te stellen voor de kosten van inzameling, nuttige toepassing en verwijdering van verpakkingsafval door middel van de terugnameplicht. Bovendien dient elk een die jaarlijks 10 ton of meer verpakkingen op de markt brengt,

ISO 9002 CERTIFICAAT

Inzet
en energie,
met
waarborg.

GASELWEST

IMEWO

ELECTRABEL

MENS, MILIEU EN ENERGIE

driejaarlijks een preventieprogramma voor te leggen.

Veel bedrijfsleiders en verpakkingsverantwoordelijken stellen zich vragen inzake de organisatie van de terugname van hun verpakkingen conform dit nieuwe samenwerkingsakkoord.

Om meer inzicht te verschaffen in deze materie en in de nieuwe verplichtingen die het bedrijfsleven worden opgelegd, hebben de Milieucellen van de Vlaamse GOM's milieucontactdagen ingericht in november en begin december met als thema: 'Het samenwerkingsakkoord verpakkingsafval'.

Tijdens deze contactdagen kwamen de verschillende organisaties, die een rol spelen in de verpakkingsproblematiek, aan het woord. Een afgevaardigde van de Interregionale Verpakkingscommissie heeft het samenwerkingsakkoord en de verplichtingen die eruit voortvloeien, toegelicht. Nadien kwamen drie organisaties aan bod die reeds erkend zijn of waarvoor een erkenningsprocedure lopende is. Na de koffiepauze heeft een vertegenwoordiger van het Belgisch Verpakkingsinstituut zijn eigen kritische mening over het verpakkingsgebeuren laten horen. Tevens hebben enkele bedrijven uit de regio die met het praktische beheer van hun verpakkingsafval reeds enige tijd gestart zijn, hun visie en ervaring terzake meegedeeld. De namiddag werd afgesloten met een vragenronde.

Aansluitend aan het informatief gedeelte vond tijdens deze milieucontactdagen een beperkte milieubeurs plaats. Hier konden de bedrijven contacten leggen met experts en organisaties die het bedrijf bijstaan bij het uitvoeren van de verplichtingen van het samenwerkingsakkoord verpakkingsafval.

Doelstelling 5B : bijkomende projecten goedgekeurd

In het kader van het doelstelling 5b-programma 'Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied' heeft het daartoe bevoegde Managementcomité aan diverse projecten financiële steun toegekend. Deze steun die vanuit de Europese Structuurfondsen wordt toegewezen heeft tot doel de sociaal-economische ontwikkeling van de 5b-regio te versterken.

Concreet heeft dit Managementcomité - waarvan de GOM - West-Vlaanderen het secretariaat waar-

neemt - de volgende tien projecten goedgekeurd:

- Ter ondersteuning van **het toegepast visserijonderzoek en -ontwikkeling** wordt aan twee projecten 40 % steun verleend vanuit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL). Door de Rederscentrale zal onderzoek worden verricht inzake **viskwaliteitsverhoging** door het introduceren van een vissorteerinstallatie aan boord (kostprijs : 14,6 miljoen BEF). De Rederscentrale zal tevens studies en ontwerpen laten opmaken inzake **vislieren** ter vervanging van oude vislieren van viskotters of voor installatie aan

boord van nieuw te bouwen viskotters (kostprijs : 13,4 miljoen BEF).

- In het project 'Isoplast' zullen - met 30 % EOGFL-steun - de productie-mogelijkheden worden onderzocht van een **nieuw type kunststofdoos voor het transport van vis**, waarbij de nadelen van het gebruik van de bestaande polystyreen visdozen worden weggewerkt (betoelaagbare kostprijs : 9,7 miljoen BEF).

- Vier **opleidingsinitiatieven** krijgen in 1997 vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF) financiële steun à rato van maximaal 45 %, namelijk de opleidingen 'Stuurman beperkte visserij - schipper

Met steun van het Europees Sociaal Fonds worden door de VDAB werkzoekenden opgeleid tot gekwalificeerde heftruckchauffeurs, magazijnmedewerkers en distributiechauffeurs.

ter kustvisserij' van het Provinciaal Maritiem Instituut (PMI) (betoelaagbare kostprijs : 0,6 miljoen BEF), een marktonderzoek van het Vormingsinstituut voor KMO West-Vlaanderen inzake opleidingsplannen voor bedrijfsgerichte opleidingen in de transport- en de voedingssector (kostprijs : 3,8 miljoen BEF), de opleiding 'Integratie van distributietechnologie' te Oostende van de VDAB (kostprijs : 11,4 miljoen BEF) en de vernieuwende opleidingen in de horecasector van de VDAB (kostprijs : 12,7 miljoen BEF).

- Inzake **opleidingsinfrastructuur** wordt door het Managementcomité vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) circa 27 % steun toegekend aan het project 'Technologisch Centrum Regio Oostende-Veurne-Diksmuide' van de Kamer voor het Bouwbedrijf. Dit project te Oostende beoogt de oprichting van een nieuw multifunctioneel opleidings- en vormingsgebouw (kostprijs 9,6 miljoen BEF) teneinde additioneel aan de bestaande opleidingsprogramma's en -structuren gespecialiseerde opleidingen te programmeren die inspelen op de behoeften van de bouwsector.

- In het kader van **praktijkgericht onderzoek en bedrijfsvoorlichting in de land- en tuinbouw** krijgen twee projecten elk 50 % EOGFL-steun. Een demonstratie- en voorlichtingsproject van het Praktijkcentrum voor Land- en Tuinbouw (PCLT) rond **mechanisatie** in functie van de rentabiliteit en kwaliteit beoogt de toepasbaarheid van nieuwe technieken en technologieën in de land- en tuinbouwsector na te gaan en te versnellen (totale kostprijs : 6,8 miljoen BEF). Het dossier '**Landbouw met beperkingen**' van het Provinciaal Centrum voor Landbouw en Milieu (Proclam) zal vanuit de concrete bedrijfssituatie de invloed nagaan van de beperkende maatregelen van beheersovereenkomsten op de bedrijfsvoering en zal tevens het financieel rendement opvolgen (totale kostprijs : 11,2 miljoen BEF).

Voor meer informatie inzake het doelstelling 5b-programma en de indieningsprocedure voor 5b-projecten kan contact worden genomen met de Programma Management Eenheid voor de Europese steunprogramma's dat wordt waargenomen door de GOM - West-Vlaanderen en is gehuisvest in het Bedrijfscentrum te Veurne (Ondernemingsstraat 3, 8630 Veurne, 058/31.59.69).

Voordrachten

dr. ec. Norbert Vanhove sprak op 18 oktober te Oostende over 'de huidige economische situatie aan de kust', tijdens de Studiedag Tewerkstelling voor de Toekomst, CVP- Jongeren; op 21 oktober 1997 te Kortrijk over 'toerisme: creativiteit en tewerkstelling', tijdens het Congres van de Federatie van de Toeristische industrie-FTI; op 22 oktober 1997 te Brugge over 'regional policy and tourism in the European Union' voor Turkse ambtenaren, Europa College; op 5 november 1997 te Benidorm over 'globalisation of tourism demand and the impact on marketing strategy', Foro Annual de Turismo; op 24 november 1997 te Parijs over 'collaboration entre la CRCI Nord-Pas de Calais d'une part et le Gom West-Vlaanderen d'autre part', tijdens de opening van de Interreg stand op Midest '97.

dr. iur. Jan Callens sprak op 5 november te Kortrijk tijdens een persconferentie over 'het Researchpark'; op 17 november in het Novotel te Brugge over de 'West-Vlaamse Bedrijvenscentra in beweging'.

lic. Luc Vermandere sprak op 6 november 1997 te Lille tijdens een persconferentie over 'de groepsstands van de Vlaamse GOM's op Midest'; op 28 oktober 1997 samen met lic. Pascal Walrave te Kortrijk tijdens een persconferentie over 'het Link-programma van de Gom West-Vlaanderen'.

ir. Eddy Jonckheere sprak op 20 november 1997 te Bredene over 'Vlaamse overheidssteun voor investeringen in energiebesparende verlichting' voor de Kamers van het Bouwbedrijfsectie FEDELEC.

ir. Koen Astaes sprak op 25 november 1997 te Brugge tijdens een info-avond over membraantechnologie, georganiseerd door de Gom-West-Vlaanderen, over 'subsidies voor innovatieprojecten'.

ir. Johan Lammerant sprak op 13 november 1997 te Kortrijk over 'Geïntegreerde zorgsystemen' tijdens een avondseminarie, ingericht door de Gom West-Vlaanderen in samenwerking met het CKZ West-Vlaanderen; op 9 oktober 1997 te Lummen over 'milieuzorgsystemen: wat, waarom,

hoe?' tijdens een Gom-infonamiddag rond milieuzorgsystemen.

lic. Jacques Hemschoote sprak op 8 oktober 1997 te Ieper over 'krachtlijnen van het Voorontwerp Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen', deelgebied Zone Zuidwest' voor het ACV.

handelsir. Rik De Keyser sprak op 27 september 1997 te Brussel in het kader van de Belgium Travel Fare over 'trends op de Belgische Reismarkt'; op 29 oktober 1997 in De Haan over 'kusttoerisme: feiten, oorzaken en remedies' voor de middenstandsvereniging 'De Haandelaars'.

lic. Françoise Lantsoght sprak op 20 oktober te Brugge over 'La politique du tourisme en Flandre', naar aanleiding van het bezoek van hogeschoolstudenten uit Deauville aan het HTI Brugge.

Milieuproblemen?

- Vergunningsaanvragen
- Wetgeving
- Integratie van milieuzorg en kwaliteitszorg
- Steunmaatregelen voor onderzoek of voor milieu-investeringen

Voor advies, informatie of begeleiding bij de dossiersamenstelling, contacteer:

Milieucel van de GOM-West-Vlaanderen

Rationeler energieverbruik?

Voorlichting over:

- Rationeel Energiegebruik (REG)
- Energiebesparingsmogelijkheden
- Steunmaatregelen voor onderzoek of REG-investeringen
- Energiezelftest

Voor advies, informatie of begeleiding bij de dossiersamenstelling, contacteer:

Energiecel van de GOM-West-Vlaanderen

KMO-begeleider en Wegwijzer:

GOM-West-Vlaanderen
Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek-Brugge
Tel. 050/36.71.00
Fax. 050/36.31.86

Publicaties Wer/Wes/Gom - West-Vlaanderen

Tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'

Abonnement 1998: 650 fr. (BTW en port inbegrepen).

Steunende leden ontvangen het tijdschrift en de andere publicaties van het jaar.
België 1998: 1.100 fr. (BTW inbegrepen).

Uitgaven Wer en Gom - West-Vlaanderen

- O. Vanneste & G. Declercq, *Kust en Hinterland*, 1955.*
O. Vanneste & G. Declercq, *Le Littoral et son Hinterland*, 1955.*
G. Declercq & O. Vanneste, *Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen*, 1957.*
West-Vlaanderens economische groei, 1965, 172 blz.*
Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1978.*
Biotechnologisch Repertorium voor Vlaanderen, 1987, 400 fr.
Toeleveringsrepertorium Elektrotechniek & Elektronica, 1992, 1983, 600 fr.
Toeleveringsrepertorium Metaalsektor, 1994-1995, 1.200 fr.
Toeleveringsrepertorium Kunststoffen en Rubber, 1995-1996, 1.200 fr.
Toeleveringsrepertorium Sektor Industriële diensten West-Vlaanderen. Editie 1995-1996, 250 fr.

Reeks Wes (BTW en port inbegrepen)

- G. Declercq & O. Vanneste, *Het Arrondissement Ieper*, 1958, 207 blz.*
- O. Vanneste & P. Hovart, *De Belgische Zeevisserij*, 1959, 358 blz.*
- O. Vanneste & P. Hovart, *La pêche Maritime Belge*, 1959, 358 pp.*
- O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, *Het Arrondissement Brugge*, 1961, 463 blz.*
- O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, *Het Arrondissement Oostende*, 1962, 444 blz., 297 fr.
- O. Vanneste & J. Theys, *Menen*, 1962, 256 blz.*
- O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, *Het Arrondissement Roeselare*, 1963, 336 blz.*
- J. Theys o.l.v. O. Vanneste, *Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk*, 1964, 144 blz., 184 fr.
- J. Theys s.l.d. O. Vanneste, *Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France*, 1964, 144 pp., 184 fr.
- O. Vanneste & J. Theys, *Veurne*, 1964, 189 blz.*
- M. Zwaenepoel & N. Vanhove, *De landbouw in West-Vlaanderen*, 1965, 352 blz.*
- O. Vanneste, *Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek*, 1967, 376 blz., 297 fr.
- O. Vanneste & J. Theys, *Het Arrondissement Tielt*, 1968, 410 blz., 297 fr.

- J. Theys, *Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk*, 1969, 248 blz., 297 fr.
 - M. Zwaenepoel, *Vrije Tijd*, 1969, 332 blz.*
 - N. Vanhove, *Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking*, 1969, 264 blz., 297 fr.
 - N. Vanhove, *Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge*, 1969, 264 pp., 297 fr.
 - J.M.I. Demeyere, *Demografische facetstudies*, 1969, 144 blz., 184 fr.
 - R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, *Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen*, 1971, 356 blz., 350 fr.
 - J. Hemschoote, *Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen*, 1972, 209 blz., 290 fr.
 - N. Vanhove, *Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen*, 1973, 520 blz., 509 fr.*
 - L. Schepens, *Van Vlaskutser tot Franschman*, 1973, 294 blz., 403 fr.
 - De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970, 1974*, 128 blz., 216 fr.
 - Symarindus, *De energiefunctie van de Belgische Kust en de maritieme industrialisering*, 1977, 448 blz., 682 fr.
 - P. van Outryve d'Ydewalle, *Verzamelde toespraken*, 1980, 816 blz., 910 fr.
 - West-Vlaanderen in kaart*, 1981, 220 blz., 445 fr.
 - E. Omev, *De Zeevisserij*, 1981, 256 blz., 500 fr.
 - Land- en tuinbouw in West-Vlaanderen 1982*, 400 blz., 774 fr.
 - E. Omev, *Kwalitatieve discrepanties in de arbeidsallokatie*, 1985, 424 blz., 819 fr.
 - O. Vanneste, *Verzamelde toespraken*, 1980-1989, 1990, 520 blz., 1.060 fr.
 - N. Vanhove, J. Theys, *West-Vlaanderen 2000 - Een strategie voor economische ontwikkeling*, 1990, 468 blz., 1.020 fr.
 - O. Vanneste, *Verzamelde toespraken*, 1990-1996, 464 blz., 1.300 fr.
- ## Reeks Facetten van West-Vlaanderen (BTW en port inbegrepen)
- R. Simoen & O. Vanneste, *De uitbouw van de haven van Zeebrugge*, 1972, 48 blz.*
 - C. Vermeersch, *Het rekreatief buitenverblijf*, 1973, 100 blz., 124 fr.
 - S. Beernaert, *De waterverontreiniging in het IJzerbekken*, 1973, 124 blz., 158 fr.
 - Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen*, 1974, 68 blz., 92 fr.
 - S. Beernaert, *De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust*, 1974, 105 blz., 151 fr.
 - N. Vanhove, *Vakantiespreiding*, 1975, 56 blz., 103 fr.
 - S. Beernaert, *De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde*, 1975, 88 blz., 151 fr.
 - De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel*, 1975, 80 blz., 151 fr.
 - P. Boerjan, *De toeristische statistiek in België*, 1976, 84 blz., 151 fr.
 - S. Beernaert e.a., *Waterbeleid in West-Vlaanderen*, 1976, 64 blz., 124 fr.
 - J. Theys, *Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen*, 1977, 104 blz., 177 fr.
 - S. Beernaert, *De algemene waterbevoorrading van West-Vlaanderen*, 1978, 40 blz., 82 fr.
 - Prognose van de bevolking en actieve bevolking in West-Vlaanderen*, 1978, 48 blz., 105 fr.
 - P. Boerjan, *De ontwikkeling van het vakantiegedrag van de Belgische bevolking*, 1978, 124 blz., 255 fr.
 - Prognose van het aantal gezinnen en raming van de huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen*, 1979, 60 blz., 129 fr.
 - Terreinbehoeften voor Teverkstelling, Toerisme en Rekreatie in West-Vlaanderen*, 1979, 80 blz., 166 fr.
 - Milieuozorg in West-Vlaanderen*, 1979, 76 blz., 159 fr.
 - Infrastructurale behoeften*, 1979, 80 blz., 166 fr.
 - Struktururanalyse van de textielnijverheid in West-Vlaanderen*, 1980, 140 blz., 285 fr.
 - Zeebrugge en de maritimisering van zijn achterland*, 1981, 120 blz., 248 fr.
 - Struktururanalyse van de metaalnijverheid in West-Vlaanderen*, 1982, 156 blz., 314 fr.
 - Struktururanalyse van de voedingsnijverheid in West-Vlaanderen*, 1983, 120 blz., 248 fr.
 - Onderzoek naar de mogelijkheden tot inbreiding in vijf Westvlaamse gemeenten*, 1983, 104 blz., 211 fr.
 - Vakantie van de Belgen in 1982, 1984*, 192 blz., 381 fr.
 - Financiële analyse van de Westvlaamse industriële ondernemingen*, 1984, 56 blz., 124 fr.
 - Studie ter voorbereiding van een geïntegreerde actie voor de Westhoek*, 1986, 116 blz., 280 fr.
 - Marktstrategie voor de Britse toeristische markt*, 1986, 176 blz., 600 fr.
 - Huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen*, 1985-95, 1987, 76 blz., 175 fr.
 - Het kanaal Zeebrugge-Merendree, Sociaal-economische verantwoording en milieueffektenrapportering*, 1987, 112 blz., 250 fr.
 - Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende*, 1988, 36 blz., 95 fr.
 - Een vernieuwd toeristisch aanbodbeleid voor West-Vlaanderen*, 1988, 32 blz., 85 fr.
 - Ready for the tunnel*, 1988, 36 blz., 154 fr.
 - Hoevertoerisme in de Westhoek*, 1989, 88 blz., 226 fr.
 - Telekommunikatie morgen - Telematicadiensten en ISDN-netwerk*, 1990, 28 blz., 95 fr.
 - Strategisch marketingplan voor het toerisme te Knokke-Heist, een toeristisch beleidsactieplan*, 1991, 32 blz., 95 fr.
 - Het vakantie- en korte-vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-88*, 1991, 44 blz., 136 fr.
 - De economische betekenis van het toerisme te Brugge*, 1992, 96 blz., 260 fr.
 - Mogelijkheden voor het riviertourisme in West-Vlaanderen*, 1993, 72 blz., 170 fr.
 - Het vakantie- en korte-vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-1991*, 1994, 32 blz., 200 fr.
 - Bedrijventerreinen in West-Vlaanderen*, 1994, 52 blz., 550 fr.
 - West-Vlaanderen in cijfers*, 1995, 119 blz., 790 fr.
 - Het internationaal toeristisch marketingplan voor België*, 1996, 84 blz., 790 fr.

* Uitgeput

milieuvriendelijke meststoffen ...

immobiliën - clintonpark - roeselare

DOUBLE "88" SALOON

"dubbel acht, ambiance met kracht"

know - how in aluminium

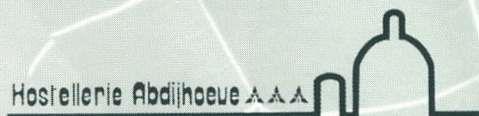
bedrijvencomplex roeselare

REMI CLAEYS ALUMINIUM
lichtervelde

hotel & business center hooglede

oudenburg

DESIMPEL

méér dan 100 jaar ondernemingszin !

ZEEBRUGGE

EEN
NIEUWE HAVEN
VOOR
EUROPA

HAVENBESTUUR BRUGGE-ZEEBRUGGE
ISABELLALAAN 1,
8380 ZEEBRUGGE
tel. 050-54 32 11
fax 050-54 32 24
telex 81.205
internet: <http://www.zeebruggeport.be>
e-mail: mbz@zeebruggeport.be